

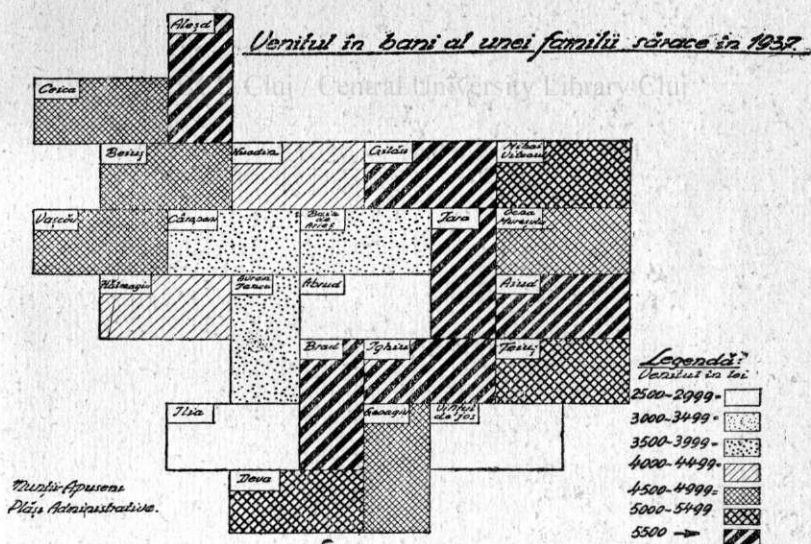
BULETIN EUGENIC ȘI BIOPOLITIC

VOL. IX.

Nr. 11-12

NOEMVRIE-DECEMVRIE

1938

EDITAT DE
SUBSECȚIA EUGENICĂ ȘI BIOPOLITICĂ A „ASTREI”
ȘI DE
INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI IGIENĂ SOCIALĂ, CLUJ.

refice în acest domeniu, au ajuns în mod firesc la soluțiunile cele mai bune, răspunzând la necesitățile clar văzute și simțite cu măsurile cele mai acomodate, rezultate în mod aproape automot din viziunea limpede a realității.

Mai publicăm apoi sub III un proiect de lege pentru înființarea unei Academii biopolitice, înaintat împreună cu o adresă — expunere de motive — în anul 1921 Direcțiunei generale a serviciului sanitar, proiect din care reiese că pe atunci deja ne-am gândit la necesitatea realizării unor instituțiuni cu caracter preventiv indeosebi eugenic și biopolitic.

Proces-verbal

luat în 28 Ianuarie st. n. 1919 la Congresul medicilor români din Transilvania, Banat și părțile românești din țara ungurească.

Participanți aproape toți medicii români, din Transilvania, Banat și părțile românești din țara ungurească, apoi Dr. Preda, ca delegat al Serviciului Sanitar al Marelui Cartier Român din București, Dr. Onișor, reprezentant al Resortului afacerilor interne din Consiliul Dirigent, în numele D-lui Dr. Iuliu Maniu, Dr. Onisifor Ghibu, reprezentant al Resortului Cultelor, tot din Consiliul Dirigent, în numele D-lui Vasile Goldiș, apoi Dr. Moldovan, reprezentantul D-lui Flueraș, șef al Resortului Ocrotirilor Sociale și Igienei Publice din acest Consiliu. Au participat și medicii sași prin o delegație a Reuniunei lor sibiene.

Deschide ședința Dl Dr. Iuliu Hațiegan, președintele Comitetului provizor, încredințat cu pregătirea Congresului. D=sa salută pe toți cei prezenți, amintind, că medicii noștri au fost siliți, ca să trăiască o viață de safe. Ca conșienți terapeutici și observatori, făcând știință mai puțină. Cei cari au trecut însă România, au dat dovada de o capacitate deosebită și s'au validat, așa după cum s'a cerut. Amin-tește între altele, că noi am fost supuși unei înrăuriri nemțești, până când cei de dincolo unei înrăuriri franțuzești. Din sinteza acestor două direcții, crede, că prin o muncă serioasă va rezulta un ce perfect și bun. Se ocupă și de igiena publică la safe și susține, că o stare sanitară bună a poporului dela țară e dovada cea mai eclatantă a unei munci serioase medicale.

Terminându=și vorbirea, roagă congresul să se constituie.

Se alege ca președinte Dr. Ilie Beu, ca vicepreședinte Dr. O. Preștean, ca notari Dr. Ioan Sturza și Dr. I. Lupu, iar membri verificatori Dr. Bucur și Dr. Gherman.

După constituire ia cuvântul președintele ales, salută și deschide Congresul, dând expresie mulțumirei sale și faptului îmbucurător, că s'au prezentat pe lângă toate greutățile prezente la Congres medicii români într'un număr atât de frumos. Se ocupă apoi mai pe larg cu starea sănătății publice din prezent amintind, că războiul mondial și-a cules victime nenumărate. Relevează, că medicii rămași acasă, din cari a făcut parte și dânsul, au putut constata, că și înlăuntrul țării dife- ritele morhuri au bântuit într'un mod nemaipomenit. S'a sporit mor- biditatea și a scăzut natalitatea. Nu lasă neamintită nici tagma docto- rească care, după dânsul, a fost cam desconsiderată. Promite în nu- mele tuturor, că medicii își vor da toată silința ca să corespundă în- tru toate cerințelor, dar așteaptă, că de azi încolo medicii români să fie băgați în seamă.

Salută și mulțumește D-lui Dr. Onișor, ●a reprezentant al Re- sortului de Interne, mai departe D-lui Dr. Ghibu, ca reprezentant al Instrucției publice, D-lui Dr. Preda, medic locotenent-colonel, ca re- prezentant al Marelui Cartier General, mai departe reprezentanții sec- ției medicale săsești din Sibiu.

După aceasta ia cuvântul Dl Dr. Onișor și salută în numele Consiliului Dirigent primul congres al medicilor români din Transil- vania, Banat și părților românești din Ungaria. Zice că Consiliul Di- rigent a dat atențiune chestiunilor sanitare și în scopul acesta a orga- nizat un rezort special, care are să conducă aceste chestiuni, adică resortul ocrotirilor sociale și al igienei publice. Ce privește partea ad- ministrativă a serviciului sanitar, adică partea chestiunilor personale, îngrijirea părții materiale, partea de control și de natură disciplinară, rămân și mai departe în atribuțiile resortului de interne. Toate cele- lalte chestiuni sanitare aparțin resortului ocrotirilor sociale și igienei publice. Asigură că Consiliul Dirigent va da congresului medical tot sprijinul și va satisface întrucât se poate toate dorințele exprimate în acest Congres.

Urmează la cuvânt Dl Dr. Onișifor Ghibu, reprezentantul resor- tului instrucțiunei publice din Transilvania, scuză de Dl Ministru Vasile Goldiș, care împiedecat de morb nu poate participa la acest Congres, salută din partea acestuia primul congres al medicilor români din Ardeal, Banat și părților românești ale Ungariei.

Indemnul de a participa la acest Congres, nu este pentru D-sa un sentiment de condescendență, ci conștiința că între munca, ce o săvârșesc dânsii, și între munca ce o săvârșesc medicii întruniți în Congres este o strânsă legătură, precum o strânsă legătură este între

trup și suflet. Instrucția igienei în școale și în special în școalele superioare pregătitoare de preoți și învățători, este o necesitate. Resortul se ocupă de problema învățământului igienic de sus până jos la toate școalele. Zice : Vă rog, ca întrucât încapă în programul discuțiilor D-voastră, să vă ocupați de educația fizică a învățământului și să numiți un raportor în chestiunea aceasta apoi să găsiți modalitatea, de a se face instrucția igienică în școlile primare. Cere să se găsească în Congres mijloacele, prin cari să se regenereze din temelie prin școală și instrucție calea sănătății publice, pentru ca România Mare să fie și o Românie tare și sănătoasă.

Cu acestea dorește muncă folositoare Congresului, spre folosul României întregi.

Di Dr. Preda salută Congresul în numele serviciului Sanitar al Marelui Cartier General. Este autorizat din partea acestui Comandament, cât și din partea Comandamentului Trupelor din Transilvania să facă declarația, că din partea D-ilor Congresul va avea tot concursul loial și fără condițiuni.

Nu mă îndoiesc, zice, și aștept ca fiecare din D-voastră să dea congresului acelaș concurs loial și fără condițiuni.

La discuții va lua parte cu toată atențiunea și unde va fi nevoie de un cuvânt, nu va pregeta a-l spune. Urează rezultatele cele mai bune primului congres medical Ardelean.

Urmează Di Dr. Ernst, președintele secției medicale sășești din Sibiu, care salută în numele Reuniunii pe care o reprezintă, cu bucurie primul Congres al medicilor români din Ardeal. Arată că secțiunea lor a lucrat deja de 30 ani pentru salubritatea publică și în tot timpul s'a bucurat de concursul binevoitor al colegilor români. În situația actuală politică, în aceasta nouă orientare de lucruri, socotește de natural, ca inițiativa chestiunilor sanitare să o ia în fața viitorului, despre care nu dubitează, că se va diriga de medicii români spre salubritatea tuturor cetățenilor fără deosebire.

Di Dr. Beu salută și invită pe Di Dr. Iuliu Moldovan, ca reprezentant al resortului Ocrotirilor sociale și igienei publice, să-și citească expozeul asupra programului Congresului.

Di Dr. Iuliu Moldovan arată, că congresul este chemat să se ocupe de chestiuni de cea mai mare importanță, însă situația fiind neclarificată și nedecisă, programul nu poate fi definitiv, are însă ținta de a forma cadrele organizației viitoare, pe lângă studierea măsurilor de luat pentru timpul de tranziție. Organizația noastră sanitară și igienică a fost dela început insuficientă. Această organizație a mai

fost în mare parte distrusă de evenimentele de război. Războiul ne-a păgubit atât în parte cantitativă cât și în parte calitativă. Datorința statului va fi, ca să crească un popor în relații sociale deplin îndestulitoare. Gradul îndestulirii și înaintării poporului va sta în strânsă legătură cu suma de muncă a societății și a statului pe teren sanitar și igienic. Medicii vor avea să deie directivele și să aducă la îndeplinire măsurile necesare aproape pe întreg terenul. Datorințele ni le vom putea îndeplini cu succes efectiv numai dacă vom purcede cu minte, calm și cinstit. Până acum forurile publice, politice, dispunea asupra noastră, însă responsabilitatea nu o purta nimenea. Să organizăm o ocrotire sanitară și socială igienică pentru toate păturile sociale, pentru a preveni neajunsurile iscate, și a le vindeca. Noi, momentan, nu ne putem așeza pe bazele din Veghiul Regat al României. Face comparație generală între organizația serviciului sanitar public din Veghiul Regat și de la noi și concludem, că pe timpul de tranziție, ne vom putea aranja în modul următor :

Baza serviciului sanitar să fie la țară. Medicul comunal și cercual să fie plătiți mai bine, având totodată dreptul la o praxă privată plătită, mai bine, afară de tratamentul săracilor și a măsurilor împotriva morburilor contagioase, cari măsuri vor fi gratuite.

Să aibă un grad corespunzător și dreptul de executivă, pentru de a putea lua din proprie inițiativă, ținându-se strict de directivele experienței, măsurile potrivite și a le satisface pe cele mai urgente, după cum socoate, având a purta și responsabilitatea. Mai departe să aibă la dispoziție un personal pricepător, o moașă și o soră de ocrotire. Personalul acesta, având să se îngrijească de nașterile și de serviciul de desinfecție, a supraveghea în decursul morburilor contagioase, a îngriji de tuberculoși și de a crește familia și poporul în privința igienei elementare.

Medicul comunal-cercual să fie, ca toți medicii aflați în serviciu public, denumit de forul suprem sanitar, iar pentru ca să poată fi denumit, va trebui să aibă o calificare specială, calificare câștigată ori prin o pregătire specială, ori prin o experiență mai îndelungată. Medicul districtual în sensul de azi, nu-l vom mai putea întrebuința. A ne lipsi însă de tot personalul sanitar districtual, crede, că deocamdată nu va fi consult, și chiar nu va fi posibil. Trebuie să se organizeze din nou și după noi principii serviciul social igienic, trebuie să perfecționăm, ori chiar să croim din nou serviciul împotriva morburilor contagioase. Medicul districtual, deci, va avea o funcțiune mai puțin sanitară, dar mai mult social-igienică. Va organiza serviciul

acesta în districtul său. Va aranja ambulatorii, ori dispensarii pentru săraci, pentru copii orfani, pentru tuberculoși și venerici, va controla și executa serviciul contra morburilor contagioase și se va ținea prelegeri populare. Va avea la dispoziție un stabiliment de desinfecție și de deparasitare, o coloană mică cu aceeași menire și numărul necesar de surori de ocrotire. Va sta în inim și continuu contact cu laboratorul igienic corespunzător, căruia îi va obveni organizarea serviciului igienic și controlarea funcțiunii instituțiilor, a aparatelor și măsurilor igienice, ce trebuiesc luate. Medicul districtual va trebui să fie plătit în așa mod, ca să fie cât se poate de independent de praxa privată plătită.

Medicul comitatens să trateze afacerile administrative ale spitalelor și a celorlalte instituțiuni sociale igienice, a materialului sanitar, a farmaciilor, întrucât nu se rezervă aceste drepturi pentru forul sanitar central.

Cvalificarea. — Ce privește cvalificarea medicului districtual, deocamdată să nu fie neapărat de lipsă examenul fizical, dar să ne năzuim a aranja cursuri, unde să se informeze acești medici detailat asupra datorințelor lor. Medicul comitatens, la tot cazul va trebui să aibă o eperiență vastă, mai cu seamă administrativă. Examenul fizical aici, să fie o condițiune. Forul suprem sanitar igienic va fi încurând sistematizat. Sperăm un Minister al Sănătății Publice la București, în frunte cu un medic. La Consiliul Dirigent avem acum un resort al Ocrotirilor sociale, unde ca Secretar general pentru toate problemele acestui resort, funcționează un medic. În chestia instrucțiunii sanitare a creșterii mediciniștilor, a perfecționării medicilor și a preluării universității din Cluj, voiu reveni.

În ce mod să se preia universitatea, o va decide forurile mai înalte. Să cerem însă, ca preluându-se universitatea din Cluj, persoanele didactice să fie deplin corespunzătoare. Dacă n'avem la îndemână puteri didactice române, să nu se preia universitatea imediat, ci numai la toamnă, având profesorii unguri a continua prelegerile lor până atunci, ajutați de asistenți români. Principalul va fi, ca facultatea medicală din Cluj să fie la înălțimea chemării sale. Pe lângă preluarea universității, trebuie să se pună un fond deosebit și pe reformarea studiilor medicale, cari studii nu corespund de prezent, nici la noi, nici în Vechiul Regat și nici în alte țări recerințelor timpului de față. Prea multă teorie, negliarea multor ramuri de valoare, timpul prea îndelungat, sunt neajunsuri, cari trebuiesc înlăturate. La reformarea aceasta radicală își exprimă dorința, ca și medicii ardeleni să conlucreze.

În chestia diplomelor amintește, că fiind mare lipsă de medici, să li se extrădeze aceasta tuturor aceloră, cari au absolvat până la finea anului 1917 și au făcut serviciul militar. Iar cei cari au absolvat în 1918, dacă comentează, că au făcut serviciu cel puțin o jumătate de an într'un spital militar, sau civil.

Ce privește mediciniștii, cari în decursul războiului nu și-au putut continua studiile, necondiționat trebuiesc ajutoraji. În ce mod, vor decide forurile supreme.

Referitor la perfecționarea medicilor, ar fi de lipsă, ca să se țină cursuri periodice la diferitele clinici din țară, pentru perfecționarea lor.

Referitor la specialiștii, crede, că ar fi foarte potrivit, dacă am avea un număr trebuincios, ca să ne dăm noi înșine silința de a aglomera un număr prea mare la orașe, ca tot atunci să ne lipsească medicii necesari la sate, ar fi în dauna țării. ●

Cât privește instrucția sanitară igienică, amintește, că va fi lipsă de concursul tuturor păturilor sociale la împlinirea datorințelor noastre. În toate școalele superioare să se propună igiena socială, iar la școlile inferioare să se îngrijească, ca învățătorii și preoții să fie adevărații pioneri ai propagării acesteia.

Punctul ultim al programului, adică aflarea modalității de a pune baze frainice unei asociații generale a medicilor, se poate înfăptui, după părerea sa, dacă această asociație va fi într'adevăr generală, dacă va cuprinde în sânul ei pe toți medicii locuitori în România Mare.

D. Președinte Dr. I. Beu mulțumește dlui Dr. Iuliu Moldovan pentru osteneala, ce și-a luat-o la studierea atât de amănunțită a programului și deschide o discuție generală asupra celor expuse.

Dr. Mircea Mocan aduce elogiul și mulțumiri Academiei medicale din Franța.

Președintele, neanunțându-se nimeni la discuția generală, deschide o discuție specială, la care iau parte următorii domni: Dr. Preda, Dr. Sbârcea, Dr. Brădeanu, Dr. Onișor, Dr. Sulică, Dr. Brossi, Dr. Fodor, Dr. Lupu, Dr. Hațiegan, Dr. Comșia, Dr. Căliman, Dr. Moldovan, Dr. Ghibu, Dr. Dobrescu, Dr. Cămpen, Dr. Banciu, făcându-și fiecare observările și propunerile sale.

S'a primit din partea Congresului propunerile următoare:

a) Reorganizarea serviciului sanitar public pe baze noi, cu concursul medicilor ardeleni.

b) Înființarea unui Minister de salubritatea Publică, în frunte

cu un medic, înzestrat cu toată puterea legislativă și executivă în chestiile sanitare, iar pe vremea de tranziție să se centralizeze toate afacerile, cari se referă la personalul sanitar, la materialul și instituțiile sanitare (medici, băi, spitale, afaceri muncitorești), precum și igiena publică în resortul ocrotirilor sociale.

c) Să se dea putere executivă medicilor cercuali și comunali, ca să poată dispune independent din inițiativă și pe răspundere proprie.

d) Medicii în funcțiuni publice (comunali, cercuali, districtuali și comitatensi și cei din spitalele publice să fie numiți dela centru.

e) Legea sanitară existentă să se execute riguros pe lângă modificările propuse mai sus.

f) În chestia facultății de medicină din Cluj, Congresul cere, ca aceasta să fie preluată de Consiliul Dirigent imediat în ce privește partea administrativă (inventarul) și să se îngrijească, ca să nu se înstrăineze nimic, iar la toamnă, făcându-se încă de pe acum pașii necesari în acord cu Consiliile universitare din București și Iași pentru denumirea viitorilor profesori, docenți și asistenții români cu un cuvânt să se naționalizeze. Totodată să se numească un colegiu de medici ardeleni care să studieze și să facă propuneri cu privire la îndeplinirea, la ocuparea posturilor de profesori cu oameni de știință dela noi. Acest colegiu va avea să fie ales în ședința de după prânz.

După primirea acestor propuneri urmează la cuvânt Dl. Câmpian, însărcinatul D-lui Antonescu, aducând la cunoștința Congresului înlesnirile acordate momentan studenților și medicilor ardeleni, cu scopul de a studia și a se perfecționa la facultatea de medicină la București și Iași.

Congresul hotărăște a exprima mulțămite sincere factorilor competenți din București și Iași, precum și de a se atrage în mod special atențiunea celor interesați asupra înlesnirilor și favorurilor, ca Căminul Studențesc, unde vor primii studenții săraci toată întreținerea în mod gratuit, iar pe de altă parte aceleora, cari au mijloace necesare se vor pune la dispoziție locuințe ieftine și menaj la acest Cămin. Congresul roagă Consiliul Dirigent să intre în legătură imediată cu Ministerul Instrucțiunii publice și cu Consiliile universitare de peste munți pentru fixarea unui decret-lege în scopul recunoașterii semestrelor și examenelor de până acum, ale mediciniștilor noștri.

Se alege o comisie pentru studierea înființării asociațiunei generale a medicilor, constatatoare din Dr. Moldovan, Dr. Borzea, Dr.

Cucu, și Dr. Sulică, având să raporteze în chestia aceasta în ședința proximală.

Congresul decide cu unanimitate să se trimită telegrame omagiale Maiestăților Lor Regale Regelui și Reginei României, precum și celor două Colegii Universitare și Ministerului de Instrucțiune Publică din vechiul Regat.

Se alege apoi o comisie constatatoare din Domnii Dr. Proștean, Dr. Fodor, Dr. Parasca, Dr. Borzea, Dr. Cucu, Dr. Ghicin și Dr. Stoian, cu menirea ca să exprime omagiile Congresului înaintea Domnilor Dr. Iuliu Maniu, Generalului Moșoiu, D-lui Vasile Goldiș și Ioan Flueraș.

Președintele anunță ședința a doua pe 4 ore și 30 minute după prânz.

Ședința doua. ●

Președintele Dr. I. Beu deschide ședința la orele 4 și 30, dă citire :

1. Conceptelor de telegrame, ce sunt a se adresa Maiestăților Lor, Regelui și Reginei, iar Congresul primește aceste concepte.

2. La ordinea zilei urmează a se alege Colegiul de medici, amintiiți în ședința precedentă. Se aleg în acest colegiu Dr. Baiulescu, Dr. Beu, Dr. Iuliu Moldovan, Dr. Dobrescu, Dr. Banciu, Dr. Tătar, Dr. Hășegan, Dr. Nemeș, Dr. Stanca, Dr. Comșia, și Dr. Ioan Minea.

3. Urmează chestiunea specializării și perfecționării medicilor. La discutarea acestui obiect iau parte Domnii Dr. Moldovan, Dr. Lupu, Dr. Sulică, Dr. Goia, Dr. Vlad, Dr. Dobrescu.

Congresul decide, ca Consiliul Dirigent să fie rugat a da un ajutor material unui număr restrâns de medici, pentru a se putea specializa la facultatea de medicină din București, Iași ori în străinătate, cu îndatorirea, ca mai târziu să între în serviciul sanitar public. Iar pentru perfecționarea în general a medicilor și în special al celor cercuali și comunali, să se institue cursuri de pregătire (Fortbildungskurse). Aceștia din urmă în mod obligator tot la câșiva ani.

4. Presidentul pune la ordinea zilei chestia diplomelor pentru acei medici cari nu și le-au putut primi, neputând satisface obligamentului unui an de praxă la spital.

Congresul decide a se interveni, ca toți acei medici, cari și-au depus examenele până la finea anului 1917, să-și primească imediat

diplomele de medici, deobligându-i însă a face un curs de obstetrică de două luni. Toți acei medici, cari au absolvat în decursul anului 1918, au să facă o jumătate de an praxă într'un spital, în care să între și un curs special de obstetrică.

5. Cu privire la chestia mediciniștilor, resp. la posibilitatea de a-și continua studiile, Congresul decide, ca Dl. Dr. Iuliu Moldovan, secretar general la resortul ocrotirilor sociale să intervină de urgență ca tinerii mediciniști să-și poată continua studiile la facultățile de medicină din București sau Iași, fără de a pierde ceva din drepturile deja câștigate.

6. Urmează raportul comisiunii alese în ședința precedentă pentru studiarea chestiunii unei asociații generale a medicilor. Raportorul Dr. Sulică propune, ca congresul să decidă înființarea *Asociației Medicilor*. Membrii ei să fie toți medicii cari practizează medicina și aceia, cari ocupă vre'un post în baza diplomelor de medici. Pentru organizarea acestei asociații Congresul să aleagă o comisie, care întrând în legătură cu Colegiile din fostul regat, Basarabia și Bucovina, să pregătească statutele și Regulamentul intern, pe baza următoarelor principii:

a) *Asociațiunea Generală a Medicilor* se compune din întreg corpul medical constituit în familie, unde cu bunăvoință și răbdare vor fi ascultate toate păsurile medicilor și vor fi rezolvite cu dreptate, având votul majorității unui juriu, constituit ad-hoc.

b) *Asociațiunea Generală a Medicilor* se va ocupa cu chestii, cari ating situația medicului în societate, ca demnitate profesională, drept, etc.

c) Va aplana în mod amical divergențele, conflictele dintre medici.

d) Va judeca la nevoie abaterile grave și va da sancțiuni cu putere executivă, fără drept de apel.

e) Va apăra interesele profesionale vătămate de oricine din afară.

f) Va reprezenta prin delegații Corpului Medical la congresele de medicină, ca Chirurgie, sau alte specialități în străinătate.

g) Va înființa un fond de ajutor pentru colegii, familiile lor, sau orfanii acestora ajunși în situație de existență nedeamnă gradului social al medicului.

h) Va înființa o revistă științifică, care va cuprinde și o parte din interes pur profesional, administrativ.

i) *Asociația Medicilor* să fie totdeauna consultată la aducerea legilor privitoare la salubritatea publică. Orice proiect de lege, atingând

chestii sanitare, să fie dat Asociației spre opinie și eventuală modificare și numai după aceea se va prezenta parlamentului spre dezbateri.

j) Nici o numire de medici într'un post public să nu se poată face fără avizul prealabil al Asociației.

k) Asociația generală va înființa în fiecare județ câte o filială.

l) Va fi eschisă cu totul politica în sânul Asociației.

Pe lângă aceste principii Dr. Cucu cere, ca Asociațiunea generală să fie recunoscută prin lege, ca persoană juridică.

Congresul decide alegerea unei comisiuni care să studieze mai departe chestia înființării Asociației generale a medicilor, să facă un proiect de statute și un regulament intern. În această comisie se alege Dr. Sulică, Dr. Iuliu Moldovan, Dr. Borzea, Dr. Cucu, Dr. Pețrașcu, Dr. Fodor, Dr. Pompiliu Nistor.

7. Urmează propuneri și interpelări.

La propunerea Dr-ului Sbârcea, Congresul decide, ca diplomele acelor medici, originari de pe teritoriul României Mari, cari au studiat la universitățile străine și se stabilează înainte de preluarea facultății de medicină din Cluj, să nu fie supuse procedurii de nostrificare, dar dela acest termen încolo, diplomele câștigate la universitățile străine, să fie supuse nostrificării.

Medicinistul Nicolae Hozan cere a se interveni la autoritățile austro-germane, ca acei studenți, cari și-au început studiile la vre-o universitate din Austria-Germania, să și poată continua acolo studiile, cel puțin până la finea anului curent școlar.

Congresul primește propunerea.

Terminându-se discutarea tuturor obiectelor, ce au fost luate în programul congresului, președintele mulțumește mai întâi Dr-ului Comșa, prefect, pentru găzduire, apoi tuturor medicilor prezenți, cari pentru obiectivitate și calmitatea observată în cursul discuțiilor i-a ușurat sarcina conducerii, ședințelor, și declară de încheiat întâiul Congres al medicilor din Transilvania, Banat și părțile din Ungaria locuite de Români.

D. U. S.

ss. Dr. Ilie Beu
președinte

ss. Dr. Ioan Z. Lupu
notar al congresului medicat

Dr. Ioan Sturza
notar.

S'a verificat, Sibiu, în 8 Februarie 1919.

ss. Pompei German

ss. Dr. Ioan Bucur
verificator.

Memoriul înaintat de biroul congresului medicilor români din Ardeal Consiliului Dirigent.

Onorat Consiliu Dirigent!

Medicii români din Ardeal, Banat și părțile ungurene s'au întrunit în 28 Ianuarie a. c., la Sibiu în Congres. Motivul principal al conchemării acestuia a fost sincera dorință a tuturor de a contribui la asigurarea viitorului poporului nostru, precum și sentimentul marei responsabilități ce avem, conștiința muncii enorme ce ne așteaptă și în fine necesitatea de a ne pronunța bărbătește cu privire la drepturile ce ne compet și la autoritatea de care avem lipsă pentru a putea lucra cu drag și cu folos.

E prea puțin și necindestulitor ceea ce a rămas din vechea organizație sanitară în Ardeal. Apoi pe lângă datorințele din trecut s'au ivit trebuințe noi, cari trebuiesc de urgență satisfăcute, căci dela ele atârnă viitorul și pacea țării noastre. În viitor va trebui să ne îngrijim de copii până când sunt încă în leagăn, ba chiar înainte de nașterea lor, căci numai așa se vor dezvolta bine trupește și sufletește numai așa se poate pune temelie unei vieți îndelungate. Numai îngrijind de copii, purtând grija invalizilor, luptând contra tuberculozei și a boalelor venerice și a tuturor boalelor infecțioase, vom putea repara enormele pierderi ce ne-au cauzat războiul mondial. Dar în scopul acesta va trebui să reorganizăm serviciul sanitar așa fel, ca înainte de toate să fie spre folosul masei populului, să nu mai așteptăm, ca poporul să ne viziteze, căci el vine numai când e bolnav ci să ne coborâm noi la el, să-l cercetăm acasă, să-i dăm educație igienică; să nu-l vindecăm numai de boale, ci să-l învățăm a se feri de ele. Să năzuim a obține o disciplină igienică a poporului, din care vor izvorî o unitate sufletească și o disciplină sufletească, mai durabilă ca oricare alta. Avem la dispoziție numai un număr mic de medici. Dacă vrem ca aceștia să-și poată îndeplini chemarea lor, dacă vrem ca ei să rămână un scop bine disciplinat, să-i scutim de grijile zilei de mâine, să le facem posibil a lucra cu drag, să le dăm libertatea necesară în lucrările lor, să le dăm și putere executivă, căci numai așa vor putea purta și responsabilitatea necesară. În privința aceasta ar fi prea de dorit să rupem cu trecutul, să se dea medicilor toate drepturile materiale și morale, ținând cont de marea importanță a chemării lor.

La țară să fie vaza serviciului sanitar și igienic. Medicul comunal ori cercual să fie factorul sanitar principal, asistat de un mic

personal igienic și social-igienic b. o soră de ocrotire, moașă, expert în ale desinfectării și asanării, Medicul districtual să fie factorul social-igienic, el să execute în detaliu serviciul de ocrotire și profilaxie.

Medicul comitatens să fie factorul administrativ și regulativ. Factorul igienic va fi conducătorul laboratorului bacteriologic, care va organiza în detaliu serviciul contra boalelor infecțioase, ajutat de experți în boalele venerice și în combaterea tuberculozei, de stabilimente speciale pentru desinfectare. Spitalele la rândul lor să fie rezervate diagnosticului și terapiei; ele vor fi oglinda, în care se va putea vedea calitatea serviciului sanitar public. Iar la centru să fie un for suprem medical înzestrat cu autoritatea necesară și cu putere executivă; el să dispună și să vegheze mecanismul dificil și senzibil al serviciului sanitar.

Pentru ca corpul medical să-și poată îndeplini chemarea e absolut necesar, ca medicii să aibă o școală temeinică, să îngrijim de perfecționarea lor și după terminarea studiilor și să le facem posibil, ca unii să se specializeze. Dar să nu trecem cu vederea că în prezent avem puțini medici, iar necesitățile momentului sunt arzătoare. Totuși credem că e necesar a specializa cu ajutorul statului câțiva medici pentru combaterea tuberculozei, pentru combaterea boalelor venerice (ambele boale ale masei populare, pe urma războiului mondial înmulțite în mod înspăimântător), apoi în pediatrie, igienă și chirurgie. Tot în ajutorul statului să se dea posibilitate medicilor de la țară a se perfecționa prin cursuri periodice, obligatoare.

Fără îndoială, de aici încolo studenții noștri în medicină a universității din Cluj. Este deci absolut și prea necesar, ca pentru această facultate să alegem cele mai bune puteri didactice de cari dispunem. Dacă nu avem la noi profesori corespunzători să-i aducem de acolo unde se găesc, chiar și de peste granițele patriei noastre.

Dar vedem, că activitatea noastră trebuie să fie și mai largă, Nu e destul de a îngriji de creșterea medicilor, e neapărat de lipsă a răspândi elementele igienice și umanitare în cercuri cât mai largi, la întreg poporul ca să înțeleagă intențiunile noastre și să ne dea mână de ajutor în munca grea. Îndeosebi se referă aceasta la preoții și învățătorii rurali, cari vin mai ales în atingere cu poporul și cari mai ușor se pot apropia de mintea și inima poporului. Igiena să fie studiu obligat în toate școlile secundare, îndeosebi în seminariile teologice și pedagogice.

Numai însănătoșind poporul nostru trupestă și sufletește, numai îngrijind, ca să se înmulțească în măsură normală, va putea rezista

și eși biruitor din lupta pentru existență ce mai intensiv se va deslănțui după liniștirea valurilor provocate de suferințele aduse de războiul mondial. Să nu ne lăsăm amăgiți de marele noroc ce a ajuns generația actuală a neamului nostru. Viitorul este numai al popoarelor viguroase, sănătoase.

În temeiul considerațiilor înșirate Congresul a luat următoarele hotărâri:

1. Serviciul sanitar public să fie organizat pe baze noi, cu concursul medicilor din Ardeal, Banat și părțile Ungurene.

2. Să se înființeze un minister al sănătății publice, în frunte cu un medic, care să fie înzestrat cu putere de inițiativă legislatoare și cu putere executivă în chestiile sanitare. Pe vremea de tranziție să se centralizeze toate problemele cari se referă la personalul sanitar, la materialul și instituțiunile sanitare medici, băi, spitale, afaceri muncitorești) precum și cele de igienă publică la resortul ocrotirilor sociale.

3. Să se dea putere executivă medicilor comunali și cercuali, ca să poată dispune independent din inițiativa și pe răspunderea proprie.

4. Medicii în funcțiuni publice (comunali, cercuali, districtuali și comitateneși și cei din spitalele publice să fie numiți dela centru.

5. Legea sanitară existentă să se execute viguros pe lângă modificările înșirate mai sus.

6. Consiliul național dirigent, respective resortul instrucțiunii publice să ia fără amânare în stăpânire facultatea de medicină dela Universitatea din Cluj, îngrijind ca nimic să nu se înstrăineze din prețiosul material al clinicelor, laboratorilor, etc. Să facă pașii necesari pentru îndeplinirea posturilor de profesori la facultate, care să fie naționalizată cu începerea semestrului prim al anului școlar 1919--20. Profesorii să se recruteze în rândul prim dintre bărbații de știință originari din Ardeal, Banat și părțile ungurene, ori din România veche. În acest scop să fie consultate: un colegiu de medici, ales de Congres, apoi colegiile de profesori dela Facultățile de medicină din București și Iași. Colegiul ales de congres va avea să se pronunțe cu privire la bărbații originari din Ardeal, Banat și părțile ungurene, iar colegiile celelalte cu privire la cei din România veche.

7. Consiliul național dirigent să fie rugat a da ajutor material unui număr restrâns de medici pentru a se specializa la facultățile de medicină din București și Iași și în străinătate. Iar pentru perfecționarea în general a medicilor și în special a celor comunali și cercuali

să se instiue cursuri de perfecționare în mod obligator, tot la câțiva ani.

8. Consiliul național dirigent, respective resortului instrucțiunii publice să binevoiască: a) a exopera diploma pentru toți acei medici, cari și-au depus examenele până la finea anului 1917, dar fiind mobilizați nu au putut face anul de praxă prescris, deobligându-i însă a face ulterior un curs de obstetrică de 2 luni; b) a exopera diploma pentru acei medici, cari și-au depus examenele până la finea anului 1918, deja după praxă de spital de $\frac{1}{3}$ an, inclusive cursul de obstetrică.

9. Consiliul național dirigent, respective șeful resortului instrucțiunii publice să fie rugat a exopera un decret-lege în scopul recunoașterii în România veche a semestrelor și examenelor de până acum ale mediciniștilor noștri și a interveni de urgență, ca mediciniștii noștri să-și poată continua studiile la facultățile de medicină din București și Iași, fără a pierde ceva din drepturile câștigate. Să intervină mai departe și la autoritățile competente din Austria germană, ca mediciniștii cari și-au început studiile la una din Universitățile de pe acel teritoriu, să le poată continua la aceeași universitate barem până la finea anului școlar curent.

9. Cu privire la nostrificarea diplomelor s'a hotărât, ca acei medici originari de pe teritoriile anexate la România, cari au obținut diplomă la Universitățile străine, dar s'au retras în patrie și și-au început praxa medicală înainte de preluarea și naționalizarea facultății de medicină din Cluj, să nu fie obligați a-și nostrifica diploma. Medicii cari vor obține diploma lor la universitățile străine după acest termen, să fie supuși procedurii de nostrificare.

În colegiul de medici amintit sunt 5. au fost aleși: Dr. George Baiulescu, Brașov; Dr. I. Banciu, București; Dr. Ilie Ban, Sibiu; Dr. Nicolae Comșa, Săliște; Dr. Aurel Dobrescu, Brașov; Dr. Iuliu Hațieganu, Cluj; Dr. Iuliu Moldovan, Sibiu; Dr. Ioan Minea, medic la Divizia 2. Vânători; Dr. Alexandru Meneș, Cluj; Dr. Constantin Stanca, Cluj; Dr. Coriolan Tătar, Cluj.

Congresul a luat aceste hotărâri în credința, că este chemat și dator a-și spune cuvântul în toate chestiunile ce privesc sănătatea publică. Ele sunt izvorite din ferbinte dorință a medicilor români, de a servi cât mai bine marea cauză națională; nu sunt aduse în pripă, ci după serioase și mature discuțiuni.

Hotărârile primului Congres al medicilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene le înaintăm Onoratului Consiliu național

dirigent cu rugarea să țină cont de ele în interesul viitorului neamului nostru.

După care semnăm cu expresiunea deosebitei noastre stime și considerațiuni.

Sibiu, în 8 Februarie, 1919.

Biroul Congresului Medicilor.

Adresă și proiect de lege privind înființarea unei Academii biopolitice. Inspectoratul general sanitar și de ocrotire Cluj.

No. 31628/921

Domnule Director General!

Alăturat îmi permit a Vă înainta un proiect pentru înființarea unui complex de institute cu menire preventivă și socială pe lângă Institutul de Igienă București și Institutul de Igienă socială Cluj.

Proiectul este ținut în liniamente generale și rămâne deci a detalia puțin atât scopul cât și modul de funcționare a Institutelor cu rugarea să binevoiți a primi această expunere și ca motivare a proiectului.

Este evident, că Facultatea de Medicină în actuala ei organizare corespunde numai scopului de a crește medici curativi, fiind diagnosticul și tratamentul boalei individuale ținta esențială a educației medicale de astăzi.

Igiena joacă un rol de tot secundar în creșterea medicului, igiena socială și eugenia abia sunt cunoscute după nume.

Or pentru funcționarea și viitorul unui organism ca statul, unei colectivități ca comuna ori chiar și al individului și în fine pentru validitatea națiunii ori a rasei este de importanță secundară vindecarea boalei, păstrarea neștirbită a energiilor, scutirea omului de influența dăunătoare a mediului extern (salubritatea publică), profilaxia plăgilor sociale, menținerea rasei în vigoare și perfecționarea ei în lupta pentru existență.

Pentru toate aceste meniri aproape nu există organe și instituții pentru aplicarea în practică, nu există nici pricepere în individ, comună, stat, cari preocupări fiind de probleme economice nu au timp să se ocupe cu probleme la aparență atât de nerentabile ca menținerea sănătății

Or dată fiind dependența absolută a activității în stat de sănătatea, vigoarea, energia populațiunii, date fiind chiar obligamentele

esențiale ale comunei ori a statului față de cetățeni, este absolut necesar a accentua atât în educația medicilor, în creșterea funcționarilor comunali ori de stat, cărora le este încredințată soarta populației, a accentua necesitatea aplicării principiilor preventive ale igienei și igienei sociale, și a îndruma activitatea în administrația comunală și de stat în interesul păstrării în vigoare a prețiosului capital uman lor încredințat.

Este evident și trebuie să domine în mentalitatea individului, comunei, statului, că națiunea, țara noastră, numai atunci își va putea asigura o existență durabilă, progresarea, biruința în lupta de concurență, dacă va asigura populației muncă în condițiuni fructușe prietnice, dacă nu politica economică va domina exploatarea în mod egoist energiile masei poporului, ci biopolitica, care se bazează în primul rând pe vigoarea capitalului de oameni, clădind pe această bază siguranță și fermă, culturală, economie.

Până când popoarele apusene adulte cu concepțiuni deja fixate, nu mai par accesibile unei atari îndrumări biopolitice, poporul român tânăr, abia deșteptat, adecuat în mentalitatea lui, unei atari directive, să poate încă îndruma pe calea bună și trebuie chiar să fie îndreptat de urgență dacă nu vrem să pierdem momentul potrivit.

Pe lângă Facultatea de Medicină, loc de studii și educație pentru diagnostic și terapie a bolilor individuale deja declarate, va trebui să clădim în viitor o facultate ori academie biopolitică de prevenire.

Scopul alăturatului proiect este realizarea primului pas în această direcție. Institutul epidemiologic, va avea ca scop principal profilaxia și combaterea bolilor contagioase, cărora încă azi cad jertfă în țara noastră multe mii de vieți anual.

Institutul tehnic-igienic are ca scop principal asigurarea salubrității în comune prin mijloace tehnice (aprovizionarea cu apă, depărtarea murdăriilor, canalizarea, locuința din punct de vedere igienic și social, planuri de sistematizare a orașelor, igiena în industrie și școală și prevenirii accidentelor. Va fi organ de studii și organ de îndrumare practică.

Muzeul social va culege material fie istoric, fie actual și va produce material, necesar pentru a îndruma, mentalitatea publicului și a elevilor spre scopul urmărit, adică aplicarea principiilor de igienă socială.

Institutul de eugenie va studia în mod historic, experimental și statistic însușirile rasei noastre și principiile pentru a o îndruma spre bine.

Institutul biopolitic în fine, va pregăti în acelaș mod, special în bază de studii comparative, modul armonizării activității culturale, economice, financiare și administrative în comună și stat, spre a asigura populațiunei sănătoase, o muncă în condițiuni trupești și sufletești prielnice. La acest Institut va fi atașată și o secție a asigurărilor sociale.

Restul îndatoritilor igienice și igienic-sociale, didactice, de studii și aplicare practică, ca profilaxia și combatarea plăgilor sociale (tuberculoză, venerii, mortalitatea copiilor, alcoolism), laboratoarele de bacteriologie și chimie alimentară, etc., cad în sarcina institutelor de igienă socială deja existente.

Este gândit, cum reiesă din toată expunerea, ca institutele propuse, să nu aibă numai îndatoriri didactice ori de studii, ba va fi o menire principală a lor de a sta în strâns contact, chiar și administrativ cu serviciile externe, asigurând abia în acest mod executarea rațională și controlată a principiilor fundamentale. Din acest motiv s'a propus situația lor atât în învățământ cât și în administrația sanitară. Legi și regulamente speciale vor trebui să garanteze partea executivă.

La numirea personalului va juca rolul principal calificația specială, documentată în practică. Modul de recrutare se va acomoda acestui principiu.

Veniturile Institutelor, cari sigur nu vor fi mari, să vor utiliza pentru perfecționarea institutelor, pentru remunerații speciale a personalului și pentru scopuri muzeale și de publicațiuni.

S'a propus organizarea și conducerea complexului de institute de directorul institutului de igienă, ajutat de un consiliu a directorilor. Cred că numai așa se poate garanta o dezvoltare și funcțiune armonioasă.

Acest consiliu, bazat pe munca institutelor, va alcătui regulamentele necesare și va pregăti programul și organizarea academiei biopolitice viitoare, pregătindu-i terenul.

Domnule Director General!

Mi-am permis a schița în scurte cuvinte un program — poate azi neobicinuit. D-Voastră, având răspunderea pentru sănătatea publică, sigur admiteți importanța lui reală și Vă rugăm de tot concursul D-Voastre, pentru a-l putea realiza.

ss. I. Moldovan

Insp. gen. san. și de ocrotire al Ardealului.

Proect de Lege.

Art. I. — În vederea unei academii biopolitice se înființează treptat în limitele prevederii bugetare pe lângă Institutul de igienă a Universității din București și pe lângă Institutul de Igienă și igienă socială a universității din Cluj următoarele Institute :

1. Institutul pentru studiul și profilaxia bolilor contagioase totodată și spital de contagioși.
2. Institutul tehnic-igienic.
3. Muzeul social-igienic.
4. Institutul de Eugenie.
5. Institutul de biopolitică și în fine
6. Alte institute neapărat necesare studiului și practicei igienei, și igienei sociale în stat și comună.

Art. II. — Aceste institute să vor înființa și administra prin Ministerul de Interne, Dir. gen. a serviciului sanitar, ajutate fiind prin subvențiuni bugetare corespunzătoare de Ministerul Muncii și ocrotirilor sociale și de Ministerul Instrucției Publice.

Art. III. — Scopul acestui complex de institute este, de a servi ca locuri de studii, ca centre de îndrumare practică, și ca instituții de educație atât pentru finerele universitare, cât și pentru funcționari și în fine de a propaga în marele public principiile igienei, igienei sociale și eugeniei și necesitatea aplicării lor în activitatea fie individuală ori colectivă, fie socială ori a statului.

Art. IV. — Organizarea și conducerea lor va cădea în sarcina Directorului Institutului de Igienă resp. a Institutului de igienă și igienă socială, ajutați de un consiliu al Directorilor Institutelor.

Art. V. — Directorii Institutelor vor avea întru toate aceeași încadrare cu leafă, gradații, drept de pensie, ca și profesorii universitari agregați iar personalul lor ca și personalul similar din învățământul superior.

Art. VI. — Numirea personalului acestor institute să va face în baza propunerii Directorului Institutului de igienă București, respectiv a Institutului de igienă și igienă socială Cluj, urmând a se fixa condițiunile de recrutare prin regulament.

Art. VII. — Veniturile acestor Institute vor forma un fond special pentru a garanta funcțiunea și perfecționarea Institutelor și se vor administra prin consiliul amintit la art. 4.

Art. VIII. — Regulamente speciale vor preciza în amănunte modul de funcționare.

Capitalul om din Munții-Apuseni.

(Alimentația, standardul de viață, capitalul om sub aspect dinamic).

de

Dr. PETRU RĂMNEANȚU.

Un factor important, care contribuie la formarea ambianței și care mai mult decât oricare altul, influențează calitatea fizică a populației e *alimentația*. Nu știu cum să atrag atenția mai mult asupra acestui factor. După modesta mea părere, formată la fața locului, coroborată de aproape toate răspunsurile din cele 577 de comune și cu rezultatul lucrărilor de analiză minuțioasă consultate sau executate personal, asupra alimentației din Munții-Apuseni, exceptând 7 comune, în toate celelalte locuitorii se hrănesc insuficient în calorii și defectuos în compoziție.

Mălăiul, mămăliga și pâinea din grâu sau secară integrală, pregătită din făina respectivă sau făcută amestecat cu făină de porumb le constituie alimentul principal. În 114 de comune consumă indeosebi pâine, în 174 mălăiu și mămăligă, iar în restul, adică în 289 când pe una când pe alta din aceste două. La acest aliment principal adaugă laptele de vacă și rar brânza de oaie. Vacii cu lapte nu au însă toate familiile, după cum reiese din tabela următoare:

Procentul porcilor tăiași în iarna 1936-7 și a vacilor cu lapte în 1937 la 100 familii pe plăși administrative.

Județe Plăși	Procente la 100 de familii		Județe Plăși	Procente la 100 de familii	
	Porci tăiași	Vacii cu lapte		Porci tăiași	Vacii cu lapte
<i>Jud. Alba</i>			<i>Jud. Cluj</i>		
Pl. Abrud	63	86	Pl. Ciulău	83	68
„ Aiud	69	43	„ Huedin	79	42
„ Ighiu	79	50	<i>Jud. Hunedoara</i>		
„ Ocna-Mureșului	83	48	Pl. Avram-Iancu	63	53
„ Teiuș	91	33	„ Brad	88	37
„ Vințu-de-Jos	93	72	„ Deva	69	64
<i>Jud. Arad</i>			„ Geoagiu	73	79
Pl. Halmăgiu	57	45	„ Iliă	68	63
<i>Jud. Bihor</i>			<i>Jud. Turda</i>		
Pl. Aleșd	68	60	Pl. Baia-de-Arieș	62	39
„ Beiuș	79	59	„ Câmpeni	65	55
„ Ceica	66	55	„ Iara	83	49
„ Văscăr	71	46	„ Mihai-Viteazul	91	63

În plășile Teiuș, Brad, Baia-de-Arieș, Huedin, Aiud, Hălmagiu, Vașcău, Ocna-Mureșului și în Iara nici 50% din familii nu au în medie câte o vacă de lapte. E interesant de observat, că populația din plășile mai centrale a munților au mai frecvent vaci cu lapte, deși sunt mai sărace, decât cea dela periferie, unde cresc și leguminoasele și zarzavaturile. După lapte, mai consumă slănină și carne de porc afumată. Frecvența cu care familiile taie iarna porci o citim în tabela precedentă. În plășile Hălmagiu, Baia-de-Arieș, Abrud, Avram-Iancu și Cămpeni, taie cu o frecvență dela 57—65%. Acest procent e mai redus, decât în restul plășilor, de sigur din cauza că aici porumbul se procură mai greu și cu un preț mai ridicat.

La aceste alimente se mai adaugă foarte puțin din ceeace e nutritiv. Grădina cu zarzavat nu au decât într-o proporție mică, 31.8% din familii nu au deloc, aceeași consumă puțin zarzavat, cât procură de pe piețele săptămânale, 24.1% o grădină redusă și 44.1% au cât le este suficient pentru cantitățile necesare familiei lor proprii. De altfel nici aceștia nu consumă multe legume și zarzavaturi, nefiind obișnuiți. Fructe consumă numai toamna, bine înțeles acolo unde sunt și atunci numai pe cele de calitate rea, fiindcă pe cele frumoase le duc să le vândă, ca în schimb să se întoarcă acasă cu cereale. Fructe uscate nu fac, decât foarte puține. E frecvent însă obiceiul de a consuma iarna și până primăvara fărșur „bir”, adică suc de fructe, mere sau pere de calitate proastă ținute să fermenteze. Elevii îl consumă cu plăcere, aduc cu ei chiar la școală, dar noi am rămas cu impresia, că destul de frecvent conține și alcool în procente de remarcate. Astfel credem, că învățătorii ar trebui să lupte pentru eliminarea acestei beuturi, care nu e nici nutritivă.

Făcând un bilanț nutritiv între aceste alimente și cantitatea de calorii și calitatea principiilor alimentare necesari organismului uman, constatăm insuficiența proteinelor, a vitaminelor și a sărurilor minerale alcaline. Echilibrul acido-bazic al alimentelor arată astfel o înclinație spre reacția acidă. Repercusiunea alimentației o vom întâlni o la starea de subnutriție a populației, la tulburările de creștere fizică și psihică și la bolile infecțioase pe cari le suferă.

Dificultatea problemei alimentației în Munții-Apuseni, ne-o explică și comportarea Moșilor ciubărari și holoangări. În orașe vedem, că pe o stradă circulă adultul sau un frate mai mare, iar pe una paralelă câte un copilăș care cerșește. Nimeni să nu creadă, că ei recurg la acest gest, fiindcă nu le repugnă cerșetoria. În țara lor nu o fac pentru nimic în lume. În orașe au o scuză, fiindcă după mentalitatea lor cine nu e Moș e de neam strein lor. Cine îi determină să recurgă la bunăvoința altora e spiritul de economie. Voesc să păstreze paralele adunate în schimbul muncii din cursul zilei, pentru timpul greu de iarnă, când aproape toate alimentele la ei acasă sunt la un preț dublu, față de cel din restul țării, fapt însă pe care lumea din orașe nu-l mai vede.

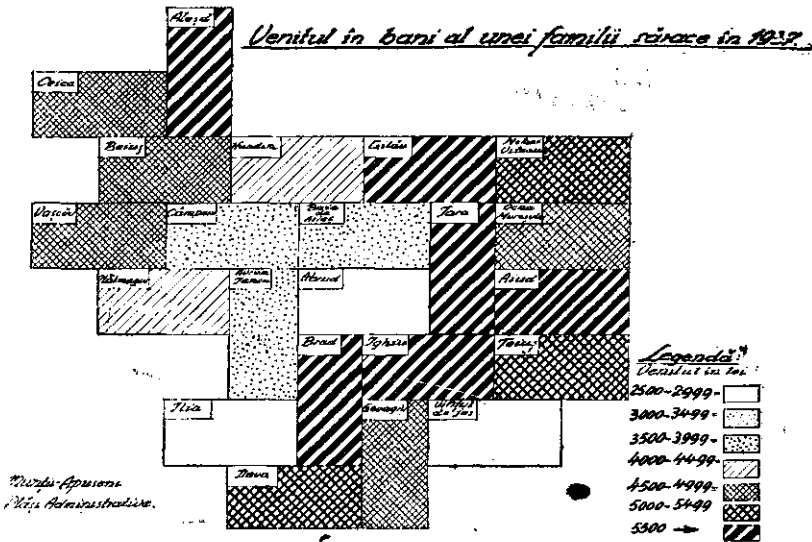
Cu aceasta încheiem caracterizarea ambianței din Munții-Apuseni, bineînțeles fără să credem, că am epuizat descrierea tuturor factorilor. Din toată expunerea voiesc să reamintesc o singură idee. Am năzuit să relev ce a oferit acestor locuitori natura și care este

efortul lor, pentru a duce un traiu din ce în ce mai omenesc. Îmi rămâne să mai demonstrez gradul reușitei lor în această luptă, ce constiue pentru mine o întreprindere destul de grea, dacă nu chiar imposibilă, în împrejurările actuale ale populației și în timpul redus pentru studiu și expunere. Ar fi prin urmare să arăt *standardul de viață al locuitorilor*. Cum pe acesta nu l'am putut determina direct, am speranța că toluși voi izbuti să descriu acest grad de reușită, prin *expunerea cifrelor relativ la veniturile în bani pe cari le au familiile*. Sub acestea am înțeles, toate sumele pe cari o familie le încasează din vânzarea cerealelor, vitelor, fructelor și a altor produse, apoi din profesioni, plus sumele pe cari le obțin din negustorie, mizerit și angajări cu ziua, etc. Totalizând sumele acestea și făcând medii pe familii înstărite, mijlocii și sărace am obținut pe plăși administrative următoarea tabelă:

Veniturile în bani ale unei familii în 1937.

Județe		Starea economică a familiilor			Județe		Starea economică a familiilor		
Plăși		Bună	Mijlocie	Rea	Plăși		Bună	Mijlocie	Rea
<i>Jud. Alba</i>				<i>Jud. Cluj</i>					
Pl. Abrud...		6600	3900	2400	Pl. Gilău		32000	14500	6000
„ Aiud		31100	13800	5500	„ Iluedin		23000	13000	4300
„ Ighiu		38100	19000	7200	<i>Jud. Hunedoara</i>				
„ Ocna-Mureșului		18000	8300	4700	Pl. Avram-Iancu		14500	8250	3500
„ Teiuș		41200	17000	5400	„ Brad		24100	16000	7700
„ Vințu-de-Jos		16000	9400	2500	„ Deva		23500	8600	5300
<i>Jud. Arad</i>				<i>Jud. Hunedoara</i>					
Pl. Hălmagiu		15500	8500	4300	„ Geoagiu		19000	11000	4800
<i>Jud. Bihor</i>				<i>Jud. Turda</i>					
Pl. Aleșd		34500	18000	7000	Pl. Baia-de-Arieș		29000	13000	3850
„ Beiuș		18000	10300	4500	„ Câmpeni		26000	13000	3700
„ Ceica		15000	10000	4500	„ Iara		24500	8500	6000
„ Vașcău		14000	8000	4500	„ Mihai-Viteazul		26000	16000	5000

Familii cu stare economică bună, încasează după plăși, între circa 6,600—41,200, cele mijlocii dela 3,900—19,000, iar cele sărace dela 2,400—7,700 de Lei. Veniturile cele mai reduse le are populația din comunele plășilor Abrud, Ilia, Vașcău, Avram-Iancu și Hălmagiu, iar cele mai ridicate le are cea din Teiuș, Aleșd, Ighiu, Gilău și Aiud. Ținând seamă de necesitățile unei gospodării, ca în

treținerea inventarului, cumpărarea unor articole de prima necesitate: ca îmbrăcăminte și mai ales încălțăminte; apoi sare și petrol și mai ales după ce suprapunem tabela precedentă cu cea dată relativ la durata alimentării populației cu cereale proprii, ne dăm seamă precis de bilanțul economic pe care îl au, pe lângă toată zvârcolirea și truda depusă. Accentuez, că acest bilanț devine mult mai defavorabil dacă ținem seamă absolut de toate necesitățile unei familii, compusă adeseori din 5—6 membrii, pe cari din lipsă de spațiu nu le-am descris. Iar în favorul locuitorilor nu se poate adăuga nimic decât cazurile când nu se întorc acasă cu parale, ci cu cereale. Dar, în această situație nu sunt decât familiile cu stare economică bună și în parte cele mijlocii, fiindcă cele sărace nu au mijloace de transport.

Las să apreciați, de exemplu, situația familiilor cu stare economică mijlocie din Plasa Abrud, cari prin urmare nu pot pune nimic la o parte, așa după cum le-am împărțit și cari în această plasă sunt într'un procent de 53 %. Ce standard de viață pot duce din suma de 3,900 de lei pe cari o încasează anual sau cei săraci din această plasă cari adună numai 2,400 lei ?

a) Capitalul uman sub aspect dinamic.

În cursul descrierii ambianței actuale din Munții Apuseni, deși frecvent am relevat și efortul depus de om în transformarea ei, totuși capitalul uman încă nu l'am caracterizat detaliat și înfățișat cu toată

valoarea lui. Voiu încerca aceasta în următoarele două capitole. În primul mă voi referi la *cantitatea* și în al doilea la *calitatea* lui.

1. Să începem cu *factorul cantitativ*. Acesta în general a fost apreciat și în timpuri îndepărtate nouă, când existența unui neam a fost amenințată de vreun vecin. Astăzi aprecierea nu e numai numerică, fiindcă s'a observat, că una este valoarea sexului bărbătesc și alta a celui feminin și că între doi indivizi de același sex, dar de etate deosebită diferența de multe ori e enormă. Iată câteva precizări. Capitalul uman când e format mai ales din bărbați are mai mult o valoare actuală, includând o bogată energie fizică, iar când e compus mai frecvent din femei își are asigurată în deosebi perpetuarea, femeile fiind unitățile reale de reproducere și cu valoare etnică. La fel în raport cu etatea. În muncă contează aproape numai populația activă, cea pasivă îndeplinind un rol secundar. Ori, populația activă e formată mai ales din adulți. Dealtăparte, în raport cu perpetuarea patrimoniului național invers, copiii și adolescenții au maximum de valoare. Mai departe ținând seamă că elementul producător al generației viitoare, răspunzător de patrimoniul ereditar și cantitatea generației viitoare e familia, e importantă și frecvența indivizilor cari preferă să trăiască căsătoriți și nu celibatari, divorțați sau văduvi.

Privită populația Munților-Ăpuseni prin prizma acestor trei factori, ai compoziției pe sexe, pe etate și pe stare civilă, avem înfățișări, cari sunt optime, atât pentru prezentul, cât și pentru viitorul ei.

Pe sexe, populația din Munții-Ăpuseni având întotdeauna un echilibru normal, adică fiind compusă cu ceva mai mult din femei decât din bărbați, nu și-a urcat forța cantitativă numai cu același ritm ca și celelalte ținuturi limitrofe, dar a dat și un însemnat număr de emigrați, colonizați în Banat și dealungul graniței de Vest. Astfel numai dela războiu încoace au fost colonizați peste 2,500 de familii formate din circa 12,500 de persoane. Asupra importanței acestui fapt vom reveni. Pe vârstă populația Munților-Ăpuseni, în raport cu schemele date de Sundbärg, are aspectul unei populații aproape tânără, adică e de tip progresiv.

Are un procent mult mai urcat de locuitori de etatea dela 1—14 ani, decât dela 50 de ani și peste. Prin urmare dispune de elemente active suficiente și de unități cu potențial de procreare multe. Aceasta înseamnă, că și în viitor regiunea va da emigrați, mișcare de care trebuie să se țină seamă în canalizarea viitoare a acestei populații. În raport cu starea civilă, locuitorii Munților-Ăpuseni îndeplinesc dezideratele capitalului biologic cu ceva mai bine decât restul populației țării noastre: procentul născuților-vii nelegitimi e mai redus decât aiurea. Dar nu numai legal e așa, ci și de fapt. Credința, disciplina și dragostea în familie, nu e mai redusă aici, decât în alte ținuturi. E complet falsă părerea, că femeile din regiune, își fac de cap în absența lungă a bărbaților de acasă, iar aceștia aduc cu ei sifilis și gonoree. Despre onestitatea femeilor ne-am interesat, atât la fața locului, cât și prin chestionar. Cazu-

zile care se abat de la această normă sunt excepții. Despre credința bărbaților măturie vie ne stau alături de datele mai vechi, cele recente din campania sanitară. Cu ocazia întocmirii monografiei comunei Măguri, Dl Dr. Ardeleanu de la Institutul de Igienă din Cluj, lucrând cu toată competența, din 891 de inși câți a examinat, a găsit cu sifilis o proporție de 8%, iar în campania actuală sanitară în același Institut, examinându-se sânge sosit de la vreo 1200 de locuitor din Munții-Ăpuseni și de la vreo 5500 din alte părți ale Transilvaniei, s'a găsit procente egale de pozitivi. Prin urmare sifilisul nu e o problemă mai specială aici, decât în restul țării.

Pentru a ilustra tendința viitoare a cantității capitalului om să aruncăm o privire scurtă și asupra mișcării populației. Aceasta e caracterizată în special, pedeparte prin *prolificitate* și de altă parte prin *longevitate*. Deoarece ar fi fost o muncă prea mare pentru a aduna cifre și a calcula proporții numai relativ la regiunea noastră, mă văd nevoit să tratez chestiunea prin prizma datelor oficiale¹, cari se refer la întinderea totală a celor șase județe.

Natalitatea, conform proporțiilor din tabela următoare, în care redăm pe lângă regiunea care ne preocupă și pe cele relativ la țara întreagă, constatăm că în general în sate e numai cu ceva sub media din țară. Județul Turda o prezintă chiar superioară.

Populația și natalitatea din mediul rural și din orașele Munților-Ăpuseni.

JUDEȚE ȘI ORAȘE	Populația la 1 Ianuarie 1938	Natalitatea la 1000 locuitori				
		1933	1934	1935	1936	1937
România (rural)	16,032,199	34.7	35.0	33.0	33.8	32.9
Alba	192,964	28.8	29.0	27.7	27.1	27.8
Arad	353,279	21.1	20.7	19.8	20.3	20.0
Bihor	438,428	28.0	29.0	28.8	28.4	28.7
Cluj	250,146	31.8	30.8	29.7	31.5	30.5
Hunedoara	297,041	20.5	19.5	19.0	20.5	21.0
Turda	180,418	33.3	34.8	32.5	34.0	34.1
România (urban)	3,613,952	20.8	20.9	20.7	21.4	21.4
Abrud	2,271	19.5	15.9	20.0	22.8	21.0
Aiud	9,417	13.4	11.9	13.3	14.5	14.1
Alba-Iulia	12,434	14.7	14.8	13.4	11.7	13.8
Beiuș	4,054	13.3	13.0	14.2	11.2	18.2
Huedin	5,471	21.2	22.0	16.5	24.0	20.6
Cluj	99,935	16.4	17.9	17.0	18.2	20.2
Turda	19,749	20.9	21.3	20.2	21.9	22.3

Plășile Hălmașiu, Ilia, Deva și în parte Brad au început să între însă sub aspectul celor din Banat. Privind proporția natalității din ultimii zece ani, reiese că răul social din Banat s'a întins fulgerător în cele mai multe din comunele acestor plăși.

¹ Buletinul Demografic al României. Anii 1933—1937. Ed. Institutul Central de Statistică.

Mortalitatea la rândul ei, deși e extrem de urcată când o comparăm cu cea din alte țări, totuși față de proporția mediului rural din țară, e cu ceva mai scăzută. In orașe și mai ales în Abrud, Beiuș și în Huedin încă e foarte urcată.

Mortalitatea și excedentul natural în mediul rural și în orașele Munților-Ăpuseni.

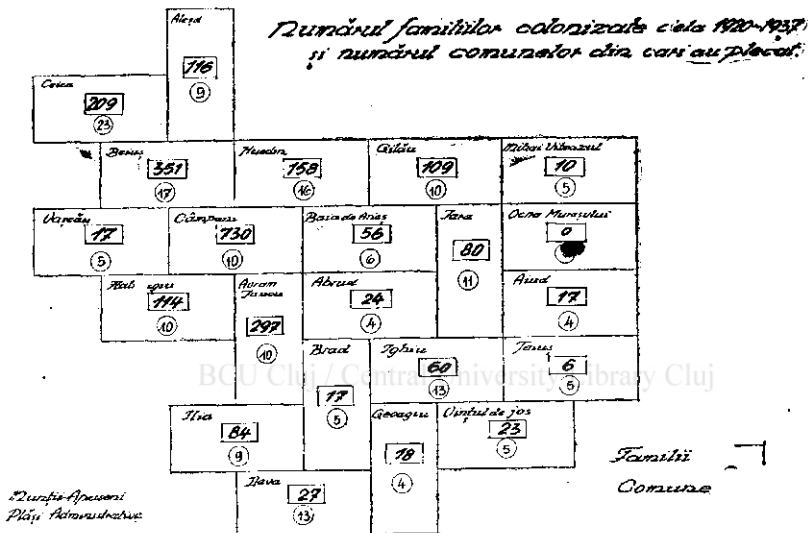
JUDEȚE și ORAȘE	Mortalitatea generală					Excedentul natural				
	1933	1934	1935	1936	1937	1933	1934	1935	1936	1937
România (rural)	19.0	21.3	21.5	19.9	19.4	15.7	13.7	11.5	13.9	13.5
Alba	21.1	19.6	19.2	18.6	18.7	7.7	9.4	8.5	10.5	9.1
Arad	18.3	17.7	19.6	17.2	16.9	2.8	3.0	0.2	3.1	3.1
Bihor	19.6	19.4	20.1	18.5	18.0	8.4	10.4	8.7	9.9	10.7
Cluj	18.7	19.0	20.5	18.7	18.5	13.1	11.8	9.2	12.8	12.0
Hunedoara	18.0	18.5	19.3	17.2	18.6	2.5	1.0	-0.3	3.3	2.4
Turda	20.6	21.3	20.1	19.2	20.2	12.7	13.5	12.4	14.8	13.9
România (urban)	17.2	17.9	19.3	19.4	19.2	3.6	3.0	1.4	2.0	2.2
Abrud	24.4	29.7	34.9	38.3	35.0	-4.9	-13.0	-14.9	-15.5	-14.0
Aiud	15.6	14.6	16.2	16.1	16.4	-2.2	-2.7	-2.9	-1.6	-2.3
Alba-Iulia	14.0	12.9	14.0	14.9	13.4	*	+1.9	-0.6	-3.2	+0.4
Beiuș	18.1	20.9	19.3	22.7	25.4	-4.8	-7.9	-5.1	-11.5	-7.2
Huedin	24.7	17.3	16.8	20.5	22.4	-3.5	+4.7	-0.3	+3.5	-1.8
Cluj	14.3	15.4	16.7	17.7	16.3	+2.1	+2.5	+0.3	+0.5	+3.9
Turda	15.0	18.0	16.3	15.7	17.2	+5.9	+2.9	+3.9	+6.2	+5.1

Mortalitatea infantilă, la fel e urcată, are același nivel cu proporția generală a mediului rural din România. Cauzele ei principale sunt: debilitatea congenitală, bronho-pneumoniile și gastro-enteritele.

Mortalitatea infantilă în mediul rural și în orașele Munților-Ăpuseni.

JUDEȚE și ORAȘE	1933	1934	1935	1936	1937
România (rural)	17.5	18.3	19.4	17.5	17.9
Alba	16.6	16.5	16.3	16.5	18.2
Arad	18.5	18.9	21.4	17.4	17.9
Bihor	20.3	19.6	21.7	19.0	20.8
Cluj	15.7	17.6	17.8	17.0	17.7
Hunedoara	15.7	17.1	17.0	13.4	16.4
Turda	17.3	18.7	15.8	16.6	18.3
România (urban)	16.4	17.8	17.6	17.4	16.7
Abrud	*	13.2	10.6	20.8	18.8
Aiud	11.8	16.8	12.7	13.8	14.3
Alba-Iulia	15.3	19.0	17.4	19.2	10.5
Beiuș	*	11.1	16.9	8.7	14.9
Huedin	15.7	9.2	7.8	16.8	20.4
Cluj	11.9	13.3	12.0	14.4	8.4
Turda	12.1	18.1	11.5	13.6	14.2

Excedentul natural, din cauza, că natalitatea a scăzut cu viteză mai mare decât mortalitatea, a început să scadă și el. Totuși se menține la un nivel urcat și mereu va obliga populația să emigreze, dacă fertilitatea solului nu va crește cu același ritm. Vor fi nevoite să emigreze mai ales familiile din Plășile Câmpeni, Avram-Iancu, Beiuș și Ceica. Din acestea și până în prezent au plecat cele mai multe și conform răspunsurilor din chestionar și acum se mai găsesc cari preferă să fie colonizate.

Amintim, că o altă caracteristică a populației din Munții-Asuseni o constituie *longevitatea*. Într-adevăr, deși mortalitatea infantilă și cea generală sunt urcate și repercutându-se asupra mediei vieții o reduc și pe aceasta, totuși după datele obținute de noi, printre locuitori se găsesc cu etatea de 90 de ani și peste, proporțional mai mulți decât în restul țării, recenziți în 1930. Constatarea aceasta prezintă un interes deosebit pentru vitalitatea actuală și viitoare a populației. Ea constituie pentru noi igienistii o stea polară spre care trebuie să privim încontinuu și cu multă încredere: în Munții-Asuseni combaterea mortalității e posibilă și prelungirea mediei de viață e sigură.

Rezumand această succintă caracterizare a cantității capitalului uman din Munții-Asuseni, accentuăm, că el reprezintă nu numai o valoare actuală și viitoare suficientă pentru exploatarea și apărarea regiunii, dar capabilă să împrumute forțe și chiar să ofere definitiv elemente numeroase și regiunilor învecinate.

2. Să disecăm acum *calitatea capitalului uman* din acest ținut. Prin noile achiziții științifice de măsurare exactă aproape a tuturor calităților fizice și psihice, adică a stării morfologice, a temperamen-

tului, a caracterelor morale și a modului de gândire și aplicarea metodelor de statistică în prelucrarea și în interpretarea materialului obținut, s'au putut evidenția persoanele cu ectipii de „omul mediu“ și astfel s'a stabilit definitiv, că dinamismul capitalului om e în funcțiune de gradul de dispersiune al populației dela medie, adică de proporția celor superiori, așezați la dreapta și a celor inferiori situați la stânga mediei. De modul cum singuraticii indivizi se așează pentru a constitui această curbă de variație numită alui Gauss, în raport cu rezistența vitală generală, cu caracterele neuro-musculare, cu atitudinea față de munca manuală, cu reușita școlastică și profesională, cu valoarea de reproducere a speciei și cu valoarea socială și economică, depinde puterea de propășire a unei populații și gradul de transformare a ambianței și chiar de subjugare a naturii. Importanță deosebită prezintă mai ales proporția oamenilor superiori.

Aceștia în anumite momente prin vitalitate urcată, autodisciplină, abilitate manuală, gândire clară, tenacitate, putere de convingere, zguduire și punere în mișcare a masei, spirit de combatere, talent organizator, sentiment de prevedere, adeseori înzestrați și cu calități de reproducere, au înălțat capitalul uman al unei regiuni sau națiuni, ba chiar al întregii omeniri pe piscuri neîntrezărite. Lor se datorește izbânda mare de astăzi, care subordonează nu numai capitalul economic, ci și cantitatea capitalului uman față de calitatea lui. Cu alte cuvinte în urma faptelor lor se apreciază mai mult proporția redusă a persoanelor distinse, decât masa mare compusă din oameni mijlocii. Acest fel de apreciere existentă și la noi, deși durere nu ca o concepție de stat, ci în judecata țaranului, care adeseori se exprimă, că „preferă să mute din loc o piatră de moară cu un om cuminte, decât să bea un pahar de rachiu cu unul nătăflej“. Așa sunt supraoamenii pe cari îi cunoaștem din istorie sau pe cari îi observăm în zilele noastre. Nu de mult, chiar luna trecută, citind amănunțit piramida patruleterală din Institutul lui Pende dela Roma, a cărei bază constituie după el patrimoniul ereditar al individului, iar cele patru fețe, aspectul morfologic, caracterele neuro-chimice, însușirile afective fundamentale și însușirile inteligenței și vârful individul în sine, „unitar și corelaționist“, am analizat fiecare caracter în parte, gândindu-mă dacă italienii au sau nu dreptate când afirmă: că Musolini le are pe toate la optimum. În urma acestei comparații am rămas uimit, cum dela aptitudinile manuale desăvârșite până la cea mai subtilă gândire, marele reformator de suflete de fapt le posedă pe toate: dă cu târnăcopul, introduce grâu în batoza de treerat, conduce aeroplanul și

înaltă masele spre o idealitate fără pereche în ziua de astăzi. La aceasta se mai adaugă și caracterul etnic, că e căsătorit și are și 5 copii. În același timp, fiind preocupat de problema pe care o tratez acum, m'am gândit și la providențialul nostru erou Avram Iancu. Dela dezvoltarea globală a masei corporale în mod armonios, dela tonusul neuro-chimic ridicat, până la înalta concepție de morală, agerimea inteligenței și până la gândirea realistă și concretă de militar și om politic le-a avut pe toate. Durere mare, numai că nu a lăsat descendenți. Dar și în această direcție, înainte de a înșira calitățile populației în mijlocul căreia ne găsim, pentru a fi doctrinar pe deplin lămurit, suntem dator cu încă o precizie. Anume, noi nu credem că însușirile populației sunt numai ereditare cum deja ne-am exprimat. Ar fi o eroare gravă. Iată de ce. Din contactul sau chiar lupta pe care o duce omul pentru netezirea asperităților naturii, el nu rămâne intact. Cu toate că nu admitem transmiterea ereditară a caracterelor câștigate, totuși suntem de părerea celor mai mulți autori, în fruntea cărora stau italienii Viola, Pende, Randoni, Fici și alți, că ne înbinăm caracterele înascute cu cele câștigate. Astfel noi cu toate că dispunem, de mijloace excelente de disecare a calităților, fiindcă încă nu putem deosebi întotdeauna ce este ereditar de ceace este câștigat, deocamdată trebuie să acceptăm constituția umană așa cum este. Ca o scuză a timpului folosit, cu expunerea acestor principii, relev că ele sunt de cea mai mare utilitate în înfățișarea reală a calităților capitalului uman din Munții Apuseni.

Bazat pe ele nu vom privi numai caracterele frumoase ale celor scăpați din războiu sau corpurile robuste ale celor reușiți în viață, nici numai urmele rănilor și fracturilor suferite de cei răniți sau numai pe cei istoviți de munca grea, ci vom ține seamă și de măreția lupțelor date, de eroismul celor căzuți și de piscurile câștigate, de drumurile parcurse și de mediul aspru, dar în început de transformare. Altfel am fi considerați cu siguranță nu numai nedrepti, dar și incomplecți și mai ales neștiințifici. Prin urmare concepem, deoparte caracterizarea națiunii sau în cazul de față a populației unei regiuni, în mod similar cu determinarea biotipului unei persoane, adică cu relevarea tuturor însușirilor bune și rele.

În abordarea acestei materii, care necesită multă meticulozitate, deoparte pentru a nu trage concluzii greșite și de alta pentru a fi cât se poate de expliciți ne vom referi întâiu la *masa normală a populației*, iar în urmă la *aceea care prezintă diferite tulburări*. Astfel vom face considerațiuni asupra:

Biotipului sau constituției,
Stării psiho-sociale,
Științei de carte,
Moralei populației,
Bolilor sociale, ca tuberculoză, gușă, alcoolism și sifilis.
Problemei bolilor de inimă,
Broncho-pneumoniilor și
Turburărilor digestive la copii și asupra
Turburărilor de creștere fizică și psihică și
Stării de subnutriție a populației,
Caracterelor fizice, psihice și morale ale populației.

Biotipul sau constituția populației din Munții Apuseni, deter-
minată pe baza diferitelor rapoarte dintre mai multe parametre, cum
sunt: statura, lungimea membrilor superioare și inferioare, diametrele
transversale și antero-posterioare ale toracelui și abdomenului și înăl-
țimea acestora, cât și pe baza altor aspecte ale indivizilor, deși nu e
aceeași în întreaga regiune, totuși variațiile dela o comună la alta
sunt foarte mici.

Cel mai frecvent e longitipul, varietatea microsplanchnică,
forma pronunțată a acestuia. Cu alte cuvinte biotipul e caracterizat
prin preponderența membrilor (lungimea membrilor superioare plus a
celor inferioare) față de masa trunchiului (volumul toracelui și al ab-
domenului). Trunchiul e întotdeauna subnormal, iar membrele cu o
frecvență mai mare sunt mai dezvoltate și cu una mai redusă sunt
chiar normale. După înfățișarea generală, longitipul poate fi stenic,
adică cu talia superioară mediei, cu greutatea relativ inferioară, cu
scheletul și musculatura foarte bine dezvoltate, mai mult slabi decât
grasi și poate fi astenic, care e cu o constituție submorbida, cu o
gracilitate a tuturor sistemelor organice, cu trunchiul îngust și turtit și
cu o microsplanchnie atât relativă, cât și absolută. Noi am întâlnit
tipuri din ambele categorii. Cei din plășile Abrud, Cămpeni, Avram-
Iancu și Hălmagiu, sunt cu o frecvență mai mare din categoria a
doua, restul sunt din prima, adică stenici, deci cu un schelet și mus-
culatură mai bine dezvoltate. Longitipul astenic, adică cel din cate-
goria a doua, e mai frecvent printre Moși și Crișeni, e caracterizat și
prin o constituție hiposuprarenală și hipogenitală, fapt care și explică
abstinența lor sexuală timp mai îndelungat. De altfel în aceste plăși
a și început să scadă natalitatea în mod simțitor și în viitor va scădea
și mai accentuat, fiindcă din cercetările pe cari le-am făcut în Banat

reiese, că longitipul e în corelație strânsă cu fertilitatea redusă. E și logic să fie așa, toate cercetările au demonstrat, că acest tip e catabolic, de desasimilare deci, care a trecut de faza tinereții, e la maturitate și merge spre declin.

În rezumat, după cum vedem, pecetea ambianței se evidențiază în raport cu fiecare caracter constituțional. O populație care e veșnic pe drumuri și supusă neajunsurile amintite, nu poate fi breviliție, adică cu un volum al trunchiului dezvoltat și cu membrele subnormale.

Nu trebuie însă să fim pesimiști, deoarece această tendință care se proiectează pentru viitor se poate modifica în 2—3 generații, dacă se schimbă modul de viață al populației, din aceste câteva plăși.

Summary.

The nutrition of the population in the West-Mountains is deficient quantitatively as well as qualitatively. It has been established a shortage in proteines, vitamins and alkaline mineral salts. The acid-basic balance of foods, incline toward the acid side.

The economical situation of the population is under the average of the Roumania's. Families in good economical condition, have an annual income of 6600—41,200 lei, median situated, an income of 3900—19,000 and poor situated 2400—7700 lei.

The man capital, from numerical point of view, show a tendency for marked progressiveness, that is evidenced by the sex and age distribution of population, as by the social status and migration of population. The fertility and longevity are the most characteristic qualities.

Qualitatively, the somatic condition, is represented most frequently, by the microsplanchnic longitipe. The astenic types are mostly in the district of Abrud, Câmpani, Avram-Iancu and Hălmașiu; in others the stenic types. Te astenic longitipe is characterised also by a hyposuprarenal and hypogenital constitution.

Socialantropologia ca știință pragmatistă.

de

I. FĂCĂOARU.

1. Biopolitica migrațiunilor etnice.

Deplasările populației noastre periodice sau definitive nu pot fi lăsate la voia întâmplărei fără prejudicii pentru corpul etnic. Exodul populației rurale spre oraș, imigrările și emigrările constituie un proces bioetnic de mare însemnătate pentru viața comunității naționale.

Controlul acestui proces nu poate rămâne pe plan politic până acum. Indiferent nu ne poate fi, iar soluțiile lipsite de baze științifice sunt multiple și arbitrare. Acestea se schimbă după concepția de guvernare ca steagul după vânt. Dar legile vieții sunt unice și imuabile. Soluționarea adecvată nu poate fi decât emanația realității însăși.

Improvizările și construcțiile oportuniste și speculative, trebuie să facă loc normelor biopolitice elaborate în temelul datelor experimentale. Instituțiile științifice propuse zadarnic de către Profesorul I. Moldovan în răstimpul celor două decenii — Institute eugenice, Academii biopolitice sau Facultăți etnologice — au între altele și acest scop. Instituția ce va studia aspectul bioetnic al poporului nostru va avea de dat printre primele răspunsuri și pe acestea de domeniul socialantropologiei:

1. Ce urmări are exodul populației rurale la oraș pentru elementele migrațoare și pentru comunitate?
2. Care este ierarhia înzestrării biologice a elementelor imigrate la noi și a etniilor cărora le aparțin.
3. În baza rezultatelor stabilite, ce criterii se impun, în privința cifrei admise la imigrare?
4. Care este ierarhia valorii și înrudirii biologice a fraților noștri dinafara granițelor?
5. Ce norme biopolitice trebuie aplicate pentru încetăținirea conaționalilor dinafara granițelor și pentru streini?
6. După ce criterii se va îngădui pe viitor emigrarea conaționalilor din țară?

Investigațiile antropologice și etnologice ar îngădui să se pună în întregul ei problema repatrierii românilor dinafara hotarelor. Din cei peste 1 milion de români ar veni în țară cel puțin jumătate din ei. Gândul n'are nimic utopic. Cu mai puține mijloace ca noi, Republica turcă și Grecia au procedat între anii 1922—24, la cel mai

mare schimb de populație cunoscut în istorie. Au trecut din Grecia în Asia 350 000 de turci, iar din Asia în Grecia 1 400 000 de greci, cari au dat un mare avânt economic orașelor elene în preajma cărora au fost colonizați. Dacă din motive financiare am voi să limităm numărul repatrierilor, cu cifra de aproximativ 250 000 de suflete am aduce în țară pe cei mai bine înzestrați dintre conaționali oprimăți. E o cifră mică în raport cu posibilitățile noastre.

Cu o aspră consecvență ar trebui să aplicăm principiile selective în reglementarea imigrărilor. Discriminarea biologică ar trebui să aibă o valabilitate pe deasupra contingențelor politice. Conaționalul emigrant sau streinul imigrant, venit cu gândul de a se contopi cu comunitatea românească, nu sunt simple numere egale, pentru ca valoarea lor să fie neglijată ca până acum, așa cum ne-au deprins ideile iluminismului. *) O acțiune rasială curativă ar compensa parțial măcar greșelile trecutului. Acțiunea preventivă ar putea începe de aici înainte. Acest rost l-ar putea avea o instituție anume, indiferent dacă s'ar numi *Institut sau Oficiu demografic* ori dacă în cadrul instituției s'ar crea o *Secție pentru studiul emigrărilor și al imigrărilor* din punct de vedere biopolitic.

Ocolim istoricul acestei probleme și discuția cadrelor ei. Aminăm doar acțiunea pozitivă în această privință a Italiei și a Germaniei și pe aceea negativă (anti-biopolitică) a Franței. Proporția amestecului rasial din Franța își arată de pe acum urmările profund dăunătoare. Și Statele-Unite au de suferit erorile trecutului. Acolo găsim alături de formele cele mai superioare ale civilizației și cele mai urite simptome ale vieții sociale, cari degradează noțiunea de om și de civilizație. A trecut timp până ce conducătorii lor spirituali au descifrat primejdia și nici după aceea n'au găsit energia consecvență de a o înlătura radical. Dar ei cel puțin au încercat prevenirea și sunt pe drum bun.

În anii de după război, americanii au tras învățăminte din experiențele înlesnite de campania lor. Au comprimat imigrările în așa chip, încât practic au fost treptat interzise. Cifrele admise pentru diferite țări variază nu în raport cu populația lor, ci cu valoarea biologică a acestora și cu înrudirea rasială. Prin legea din 1921, au fixat fiecărei țări o anumită cotă. Exprimând la mia de locuitori aceste

*) Filosofi sec. XVIII au combătut cu multă abilitate și pasiune spre a impune principiile egalității naturale. Toți oamenii se nasc egali, trebuie să se bucure de aceleași drepturi și merită un respect egal. Ei au impus acest principiu în Franța ca pe o axiomă. Cam pe la 1780 el era acceptat peste tot și în Germania.

cote pentru câteva țări, ele sunt în ordine descrescândă următoarele: Norvegia 4.3, Suedia 3.2, Anglia 1.7, Danemarca 1.6, Germania 1.1, Franța 0.1, Spania 0.03, etc. Norvegienii au o cotă mai mare: de 143 de ori ca spaniolii și de 30 de ori ca francezii. Suedezii au o cotă mai mare de 107 ori ca spaniolii și de 23 ori ca francezii. Englezii sunt mai numeroși de 57 de ori ca spaniolii și de 12 ori ca francezii. Potrivit legii din 1924 cifrele de imigranți fixate în 1927 erau pentru Norvegia de 6453 (2.3 ‰) și pentru Rusia de 2248 (0.02 ‰). Așadar, norvegienii admiși la imigrare sunt de 115 ori mai numeroși ca rușii și de 3 ori mai numeroși ca germanii. Suedezii sunt de 79 de ori mai numeroși ca rușii și de 2 ori mai numeroși ca germanii. Comparația numai a câtorva țări ne dă o vagă idee despre ierarhizarea etniilor europene din punct de vedere al biopoliticii americane.

Țările conștiente de pericolul amestecului rasial necontrolat nu trebuie să repete cu prețul dispariției lor generozitatea Eladei și a Romei. Popoarele cari au adoptat principiul asimilării au dispărut definitiv din istorie. Corcirea cu noroade inferioare le-a exterminat mai activ decât războaiele, epidemiile și cataclismele naturei la un loc. Grecii de azi au desigur multe din însușirile hiloșilor sau ale atâtor barbari suprapuși cu cari s'au corcit și de cari au fost biologic covârșiți, dar nu mai au nimic din cea mai superioară formă a genialității străbunilor lor eleni. Tot prin corcire hoardele asiato-africane au anihilat pe cel mai nobil dintre popoarele existente până azi — pe romani. Singurul popor antic care și-a menținut ființa lui biologică până în zilele noastre este poporul evreu. Și asta în ciuda celor mai nefavorabile împrejurări politice. Miracolul se datorește unui singur factor: exclusivismului rasial, care l-a ferit de amestecuri etnice.

2. Metoda selectivă în colonizările și improprietăririle agricole.

Locul minorităților de a doua categorie trebuie să fie ocupat dreptat de conaționali vrednici, dar lipsiți de pământ și de cei peste un milion de frați dinafara granițelor țării. Colonizările ca și improprietăririle agricole trebuie organizate pe baze științifice. În primul rând e necesară determinarea eficienței sociale și economice a viitorilor coloniști și improprietăriți. Înălțurarea tradiționalei improvizări va cruța statului risipa inutilă a mijloacelor sale. Calitatea de român nu dă ea singură dreptul la sacrificiile statului, fără ca el să aibă în schimb nici un fel de contra-valoare în viitor. Mobilul imigrațiilor la noi a fraților noștri dinafară granițelor nu-i același pentru toți, întocmai cum

valoarea lor biologică nu poate fi identică. Printre acești conașionali sunt oameni vrednici de toată dragostea și sacrificiile noastre, mânăți spre patria mamă de simțăminte frumoase, de iubirea de neam sau de simțul independenței.

Dar printre ei pot fi și oameni fără aceste merite, inuflii și chiar mai rău decât atâta. De cele mai multe ori pleacă de acasă cei săraci, spre a-și încerca norocul unui trai mai ușor aiurea. Acești oameni provenind din părinți săraci, nu vor face nici în altă parte multă ispravă. Vor rămâne ceea ce au fost înaintașii lor apropiați: săraci predestinați prin deficiența însușirilor lor ereditare. Cu oricâte ajutoare din partea statului, ei vor recădea în sărăcie.* Cauza stărei lor economice este, în aproape totalitatea cazurilor, nu de ordin extern ci de ordin intern. Gospodarii înstăriți și fiii acestora sunt cei mai nimeriți pentru colonizări. Ar fi elementele, cari s'ar ridica repede în noua așezare la nivelul economic, pentru care ei sunt investiți prin naștere. Dar tocmai bunii gospodari și urmașii acestora pleacă mult mai greu. Aceștia nu-și părăsesc ușor gospodăria lor înfloritoare, spre a emigra în ținuturi necunoscute din motive sentimentale, chiar atunci când ei sufăr sub stăpânirea streină. Noi tocmai de acest soi de oameni avem nevoie. Din categoria celorlalți avem destui în țară, și nu-i nevoie să-i mai aducem de aiurea, dându-le înlesniri. În schimb sacrificiile statului vor fi plătite și răsplătite, dacă vor fi descoperite și promovate elementele destoinice. Statul face sacrificii să aibă cereale alese, pomi fructiferi de soiuri, animale de rasă, dar neglijează omul, deși de el depinde valorificarea tuturor celorlalte bunuri.

Clasificarea oamenilor după calitatea lor prezintă mai puțin inte-

* În multe sate au fost împroprietăriți la noi numai locuitorii săraci. Ei au deținut la un moment dat prin împroprietărire mai mult pământ ca mulți săteni mijlocași sau fruntași înainte. În decurs de câțiva ani ei au recăzut în sărăcia lor inițială. Ogoarele au fost vândute, pierdute în vreun fel oarecare, prost lucrate sau complet neglijate. În satele distruse de război (și un exemplu e Muncel-Putna) unii dintre bunii gospodari n'au primit ca statul să le refacă locuințele. Au preferat să-și refacă gospodăriile cu propriile lor mijloace, în speranța că vor primi dela stat despăgubirile în bani, la cari aveau dreptul și cari fuseseră fixate de tribunale. N'au mai primit nici un ban. Asta nu i-a împiedecat să-și revină la cuantumul averii anterior dezastrului și pe alocuri să-l sporească chiar. În mare, fenomene economice identice se cunosc din viața multimilionarilor în domeniul industrial sau comercial. Rămăși complet săraci printr'o împrejurare independentă de priceperea lor, reîncep munca și în câțiva ani își refac averea pierdută. Incitarea aptitudinilor, ereditatea și condiționarea lor rasială au o parte covârșitoare în aceste fenomene de ascensiune economică, dacă au una exclusivă.

res decât bonitarea * terenului cultivabil sau a animalelor domestice. În țările occidentale bonitarea terenurilor și inventarierea calității solurilor este o operație demult terminată. Asemenea metode se aplică pe alocuri și în țara noastră ca în județul Ilfov sau în Ardeal.

Utilitatea acestor inventarieri agricole este apreciată just de toată lumea, dar se consideră utopică inventarierea capitalului uman. Omul dă lucrurilor valoarea lui proprie și totuși determinarea variațiilor lui rasiale interesează mai puțin ca animalele lui domestice, ca plantele lui sau ca terenul său de cultură.

S'a păcătuțit cu prilejul reformei agrare. S'au risipit considerabile bunuri, așa cum am risipit și înainte și după aceea. „Reforma agrară ar fi fost o unică ocazie pentru a selecționa și a favoriza elementele cu calități biologice superioare”. (3, p. 51). „Elita biologică” cerută în 1926 de Profesorul Moldovan nu s'a constituit în împrejurarea cea mai favorabilă, pentru că acel „nou etalon, singurul real, în judecarea valorilor umane” nu s'a aplicat atunci, cum nu s'a aplicat nici mai târziu. S'au risipit averi imense pe mâna atâtor leneși, inapți pentru cea mai primitivă formă de agricultură. S'au împroprietărit până și țiganii. Cum aceștia sunt în medie inapți pentru agricultură, s'au întâmplat și cazuri din acestea, când unul și-a vândut lotul spre a-și cumpăra o maimuță.

Un studiu științific conștiincios (inițiat spre a cunoaște realitatea dela noi, exact așa cum este și nu spre a ne lăuda în fața străinătății cu cel mai inteligent și mai bun gospodar din lume) ne-ar fi ferit să repetăm aceleași greșeli după 14—15 ani dela prima experiență. Înțeleg, că acest studiu de mare răspundere nu-l puteau face nici politicienii nici funcționarii. Lipseau specialiștii? Un stat prevăzător putea să și-i creieze. A guverna înseamnă a prevedea. În loc de asta, vechile regimuri au procedat la colonizări — cei în drept știu unde — iar fără bază serioasă și fără criterii științifice. Era firesc ca rezultatul să fie identic. Înființarea unui organ de studii și cercetări, cum ar fi fost *Oficiul colonizărilor* ne-ar fi dat principiile de organizare a întregii activități pe baza rezultatelor științifice. Populația dinafara granițelor dispusă să imigreze la noi ar fi în prealabil cercetată și clasifi-

* Prin bonitarea pământului se înțelege în agronomie determinarea valorii pământului după calitatea și rentabilitatea lui agricolă (Dr. Amilcar Vasiliu). Bonitarea animalelor domestice este clasificarea lor după un anumit sistem de puncte. Prin inventarierea calității solurilor se înțelege bonitarea, stabilirea valorii economice și introducerea acestor valori în registrele cadastrale. În Prusia bonitarea s'a legiferat și aplicat încă din 1861. Bonitarea umană a început din 1933.

ficată din punct de vedere al valorii biologice. Cercetarea în vederea clasificării s'ar face pe teren, în mediul în care persoana a trăit, spre a se putea obține toate datele personale și genealogice trebuitoare. Persoanele dispuse a imigra la noi ar fi clasificate în cinci sau mai simplu în trei categorii: 1. elemente valoroase, 2. mijlocii și 3. elemente inferioare. Locuitorii din ultima categorie ar fi cei „respinși”. Din cercetările personale știm, că cele două categorii extreme, elementele valoroase și elementele inferioare, conțin fiecare cam câte $\frac{1}{4}$ din total, așa încât $\frac{1}{2}$ din întreaga populație rămâne în categoria mijlocie. Intinderea ogorului și limitele mijloacelor ce li s'ar pune la dispoziție ar fi determinate în raport direct cu calitatea biologică a coloniștilor. Cu cât discriminarea va fi mai amănunțită și mai severă cu atât mai ferice vor fi rezultatele. Sentimentalismul n'are ce căuta aici. Fără o aspră consecvență întregul plan ar fi compromis. Filosofia părinților, cari privesc cu aceiași ochi pe fiul nevrednic ca pe cel vrednic, cari-i înzestreză deopotrivă pe amândoi, „pentru că amândoi sunt copiii lor” trebuie complet eliminată din principiile de guvernare. Numărul admis la imigrare trebuie determinat nu de mijloacele statului, ci exclusiv de calitatea solicitanților. Niciun colonist de calitate mijlocie nu trebuie admis în țară, până nu s'ar fi epuizat numărul elementelor superioare mai întâi. Cei „respinși” (din ultima categorie) n'ar fi admiși sub nici un cuvânt.

Criteriile clasificării sunt complexe și discuția lor trebuie făcută aparte. Ele se pot elabora pe o bază perfect obiectivă și justă, așa încât arbitrarul să fie eliminat, practic în întregime. Pregătirea cercetătorilor nu prezintă dificultăți. Totuși, selecționarea acestui personal va fi cel mai greu lucru. Ne trebuie specialiști, dar și mai mult decât atât. Acestora li se cere să fie însufleșiți. Și mai presus de toate, conștiințioși, integri. Valoarea lor o dă nu numai aptitudinea lor științifică, ci și simțământul lor de solidaritate națională, îmbinat cu o neînduplecată consecvență.

O altă dificultate ar putea veni din partea țărilor în cari avem o populație română masivă. Logic e ca aceste state, să înlesnească studiul și emigrarea minorităților lor. Precedente există. Studiile antropologice au fost îngăduite cercetătorilor streini în toate statele cari ne interesează: în Jugoslovيا, în Bulgaria, în Grecia și în Albania.

Aceleași metode sunt aplicabile în improprietățile și în coloniările cu conaționali în interiorul țării. Și fără asta, sistemul de selecțiune trebuie experimental și pus la punct folosind populația din țară. Din mai multe motive e util să cunoaștem nivelul biologic al întregiei

noastre populații. Dacă mijloacele nu vor îngădui lucrul dintr'o dată, se poate recurge la metoda eșantioanelor. Amănunțele organizării vor fi precizate atunci, când problema va deveni actuală. În orice caz, acțiunea va trebui să se înceapă cu minoritățile de a doua categorie.

3. Antropologia și originea noastră etnică.

În politica națională, revine antropologiei sarcina de a lămuri cel puțin câteva din chestiunile mai însemnate privind drepturile noastre politice asupra pământului ce stăpânim și asupra altor pământuri, pe cari nu le stăpânim. Cu excluderea oricărui gând imperialist, trebuie să privim și sub acest unghi problema românilor din afara hotarelor, arătând altora cari trebuie să știe, că dacă nu tindem la lărgirea hotarelor cum ar cere echitatea, restrângerea drepturilor noastre ar fi înjustă. Se impune atunci ca :

1. În baza studiilor osteometrice să se facă valorificarea documentară a întregului material antropologic descoperit în țară cu prilejul săpăturilor arheologice, care în prezent sau rămâne nestudiat sau e distrus, așa cum avem dovezi din mai multe părți.

2. În baza cercetărilor pe viu : dacă înruderile dintre grupele etnice implică asemănări somatice și în ce limite. Dacă sunt valabile criteriile antropometrice și somatoscopice în discriminarea grupelor etnice de la noi.

3. Dacă este sau nu posibilă tipizarea structurii rasiale a grupelor etnice din țara noastră și care e sensul variației lor.

4. Măsura valabilității criteriilor biologice pentru stabilirea apartenenței și a originii etnice, independent de orice alți factori nebiologici.

5. Limitele unității, respectiv sensul variației structurii rasiale a insulelor de români, din mijlocul altor neamuri și acțiunea amestecurilor lor cu alte neamuri. Comparații între structura psihologic-rasială a românilor de pretutindeni.

Asemănarea și uneori indentitatea folklorului și a artei populare găsite la români risipiți printre alte popoare constituie criterii însemnate pentru explicarea înruderii lor etnice. Scepticismul sau interesul pun uneori pe seama împrumuturilor asemenea manifestări al sufletului etnic, împotriva evidenței. Că e vorba de vrănceni, de aromâni, de maramureșeni, de istro-români sau de valahii carpaților moravi, vieța lor ciobănească păstrează nu forme generic umane, ci specific valahe, în pofida atâtor secole și a distanței ce-i desparte de mamă. Cabalaica valahilor mai săraci din vechea țară o întâlnim, de pildă, la valahii moravi cu excluderea ei la neamurile înconjurătoare. De asemenea, caracteristică la acești valahi este sculptura în lemn pe obiectele lor ciobănești. Dacă la unitatea specificului psihic s'ar adăoga unitatea specificului somatic, concluziile etnologice s'ar impune cu o evidentă, care n'ar mai putea fi contestată de nimeni. Lămurirea unor probleme.

etnice obscure, unele foarte obscure, este necesară nu numai pentru opinia publică dinafara țării, dar pentru noi. Pentru statul nostru în investigațiile în direcțiile menționate sunt mai necesare ca pentru oricare alt stat, din motivele știute.

Firește că se poate amâna considerarea acestor lucruri, cum am făcut și până acum, oricare ar fi interesul lor, oricare necesitatea lor. Absorbii de lucruri numai în aparență esențiale, obișnuiți cu viața „dela mână pân' la gură“, neglijăm unele fronturi socofite fără nici o importanță, dar cari folosite și organizate ar deveni bastioanele morale ale ființei noastre etnice. Nu ajunge enunțarea „să fim tari“ spre a fi așa. În iluzia despre el a celui optimist peste măsură poate sta propria lui pierzanie. Nici chiar tăria reală nu-i deajuns. Însăși popoarele mari nu pot neglija opinia publică. Justificarea politică, socială și culturală e azi un element indispensabil existenței statului. Neglijarea acestui element se răsfrânge asupra întregului popor, cu sau fără drept. Sub acest raport poporul român este nedreptățit. Că dușmanii dinăuntru și prietenii lor dinafară întrețin o atmosferă defavorabilă țării noastre, nu poate mira pe nimeni. Surprinzătoare e însă contribuția unor cercuri științifice la plăsmuirea unei opinii defavorabile nouă. E bine ca atacurile împotriva noastră de pe acest front să fie cunoscute și la noi.

4. Structura rasială a românilor și opinia occidentului.

Despre structura și originea rasială a poporului român vorbește pentru prima oară sociologul și antropologul american. Ripley în cartea lui de circulație mondială: *The Races of Europe*. În răstimpul primilor decenii ale secolului nostru cartea lui a fost consultată în lumea sociologilor, antropologilor și a istoricilor, cu creditul cuvenit unei autorități în problema raselor europene. Ripley ne-a făcut onoarea să se ocupe de noi în legătură cu originea și valoarea rasială a popoarelor balcanice și a celorlalți vecini. La pag. 410 (4) dă 2 tipuri de români, un bărbat și o femeie, ambii din județul Hunedoara. Aceștia reprezintă, după el, tipul rasial al poporului român. Nu numai că ambele persoane sunt de rasă alpină, dar sunt și tipuri extreme din lotul minusvariantelor acestei rase. Bărbatul poartă o căciulă mare lăsată pe ochi și cozi femeiești. Ambele tipuri sunt primitive și de o urîțenie record. Contrastul e și mai izbitor prin așezarea românilor între două perechi de bulgari și greci, aleși pe sprânceană. Aceștia sunt tipuri extrem de armonioase și n'au nimic a face cu media populației lor. Grecii sunt cu multă probabilitate intelectuali în costum

național. Ripley dă și tipuri de maghiari, bine selecționate la pp. 39,228 și 433. Sunt în total 5 persoane cu 9 fotografii. Nici unul din aceste tipuri nu-i de rasă alpină. Din cele 5 persoane, 4 sunt săcui și cu toate acestea ei reprezintă tipurile rasiale maghiare.

Până aici lucrurile nu prezintă nici o gravitate. Să admitem că autorul nu putea dispune de mai multe tipuri de români din acelaș județ, din alte județe transilvane și mai ales din regatul liber, așa cum ar dicta oricui o regulă elementară metodologică. Trecem peste procedeul incalificabil, când e vorba de un om de știință, de a voi cu orice preț să tragă concluzii cu privire la componența rasială a unui popor, când n'are la îndemână nici măcar un minim de date sigure; când nu dispune decât de fotografia întâmplătoare a unui singur bărbat și a unei singure femei. Trecem și peste metoda uluitoare de a induce pe cititor în eroare, făcându-l să creadă că rasa alpină este singura componență rasială a populației românești. Ca și când s'ar putea concepe undeva un grup etnic alcătuit dintr'un singur element rasial.

Cu totul inexplicabilă e atitudinea lui tendențioasă, de a trece la considerațiuni antropologice și istorice pe baze așa de șubrede. Așa, el găsește multă asemănare între bulgarii cu fața lungă-ovală, „probabil dolicocefali“, cu grecii de aceeași factură morfologică. De altă parte „contrastul lor facial (al bulgarilor) cu românii cu cap larg și fața pătrată... (cum reiese din fotografii) este foarte marcat“ (4, p. 246).

Păreră autorului despre unguri e analoagă celeia despre bulgari și greci. „Din portretele prezentate și din celelalte date ale noastre, se vede că ungurii sunt un popor izbitor de frumos și bine dezvoltat. Trăsăturile fiziognomice sunt regulate, nasul și gura bine conturate“... „unul din cele mai frumoase tipuri din Europa“ (4, p. 433). Iar pentru atenuarea originii lor finice, emite ipoteza arbitrară, după care ungurii ar fi fost numai 1/8 fini năvălitori, față de 7/8 populație autohtonă de rasă alpină, cu care ei s'au amestecat ulterior (4, p. 435).

După ce Ripley „descoperă“ că ungurii de azi sunt aproape în totalitate de origină indo-europeană mai rămânea de stabilit două fapte: originea asiatică a românilor și prioritatea ungarilor în Dacia. În această formă, teoria i-ar fi îngăduit întreaga libertate pentru anumite considerațiuni politice în favoarea protejaților lui. Într'adevăr, aici s'a și ajuns. Prima parte a acestei performanțe științifice n'a făcut-o el. În schimb s'a încumetat a o face Keane (2). Ocupându-se de viața popoarelor balcanice, cari au trecut târziu la viața agricolă, Keane spune: „viața nomadă a românilor este prin ea însăși așa

cum arată Peisker, o refutare a descinderii lor din coloniștii romani și indică originea lor central-asiatică (2, p. 531 și u.). Ușurința cu care se emit ipoteze în unele domenii, ne obligă la reprezentarea vulgară a unui pierde-vară neastâmpărat, pe care-l prinde cheful de a trebălui cum îi trece prin cap într'un sat fără câini.

La rândul său, Ripley se ocupă de a doua parte a ipotezei. El îmbrățișează ca pe un adevăr indiscutabil teza cunoscută, după care românii au imigrat în Dacia venind din sudul Dunării. Cum această migrațiune se producea prin socolele XII și XIII, românii nomazi au venit în Transilvania, după ce ungurii ocupase anterior această provincie. Ba încă Ripley a descoperit și cauza imigrațiunii românilor în Transilvania și anume, dezordinea din Peninsula Balcanică, provocată de invaziunea turcilor (4, pp. 423 și 430). Să se noteze: românii emigrau în sec. XII din fața turcilor (!) când turcii nici în pragul secolului al XIV nu cuceriseră toată Asia-Mică. Abia în 1353 — dată la care existau deja ținuturi valahe organizate — turcii au trecut Dardanelele, în 1357 au cucerit Galipoli și în 1453 au luat Constantinopolul. Și „așa de parte au pătruns românii în Transilvania, încât au tăiat o considerabilă porțiune din ținutul de limbă maghiară”. Menționează insulele de maghiari supraviețuitori (adică săcuii) și afirmă că „asta e o probă pozitivă că românii au venit după maghiari, cari au fost cei dintâi stăpânitori” (4, p. 430).

În privința dreptului de stăpânire asupra Transilvaniei, Ripley găsește două motive feminine, cari indrituesc pe unguri să rămână stăpânii acestei provincii. Primul, este poziția geografică, evidentă prin sine însăși. Aceasta îngăduie existența numai a unei singure unități politice în șesul Dunărei. Mai explicit, încorporarea Transilvaniei la Ungaria dă o unitate geografică mai naturală, decât dacă această provincie ar aparține Daciei. Se adaugă la asta preponderența numerică a ungarilor. (El se referă la proporția ungarilor pe întreaga monarhie și nu la proporția lor în Transilvania). Întinderea rapidă a limbei maghiare față de a celorlalte naționalități o explică autorul în parte prin prolificitatea superioară a ungarilor, și în parte prin „adoptarea limbei oficiale de către mulți streini” (adoption of the official language by many who are of foreign birth, 4, p. 431). „Al doilea motiv pentru care maghiarii sunt indrituiți a stăpâni întreaga Ungarie este, pentru că acest popor pare să aibă pre-eminența intelectuală”. Pe când minoritarii sunt cultivatori de pământ, maghiarii populează orașele, iar reprezentarea lor în clasele intelectuale este foarte mare. „De sigur că nu s'ar putea afirma un mai bun titlu de suveranitate” (ibid.).

Ripley a făcut școală. Peste un sfert de secol avem o altă operă răspândită: *The Passing of the great race*, în ediția a 4-a, de Madison Grant. Autorul își propune să precizeze bazele rasiale ale istoriei europene. În cadre și mai largi ca predecesorul său și pe baza unor date mai noi și mai complete, el s'a ocupat de originea și de valoarea rasială a popoarelor europene. Găsim aceeași erudiție și la Grant, dar el se simte mai mult în specialitate ca Ripley. Ceea ce-l deosebește mai ales de predecesorul său, este direcția eugenică dată lucrării lui, în care judecățile de valoare asupra raselor și popoarelor abundă. Sub inspirația datelor false cu privire la compoziția rasială a poporului român din cartea lui Ripley, Grant repetă eroarea predecesorului său, afirmând că „mari porțiuni din România este de complexiune rasială alpină” (1, p. 65). În harta rasială a Europei, România este populată exclusiv de rasa alpină, cu excepția unei fâșii în Dobrogea, populată de rasa mediterană. Așadar numai Dobrogea are un mic lot de elemente rasiale ceva mai nobile... Valahii sunt traci, cari, au adoptat limba latină în primele secole ale erei noastre. Au păstrat-o și sub dominația bulgară începând din secolul al VII, iar în secolul al XIII au trecut Dunărea, întemeind Valahia Mică și Valahia Mare. De acolo s'au împrăștiat în Transilvania și un secol mai târziu în Moldova. Antropologia — continuă Grant — nu sprijină teza, după care românii ar descinde din latini: fizicește populațiile române de pe Dunăre și din Pind nu diferă întru nimic de vecinii lor de toate părțile (1, p. 264). Procesul de absorbțiune al unei etnii de către alta este bun sau rău — spune Grant — exact în proporția valorii relative a culturii și a rasei celor două grupe. Și pentru că poporul român aparține rasei alpine (așa cum a stabilit Ripley) — destinul său — ca și al altor popoare inferioare — e dinainte condamnat. Textual: „lumea nu va fi mai bogată în civilizație cu o Cehoslovacie independentă sau cu o Românie mărită; dar dimpotrivă, o națiune maghiară destul de tare spre a rămâne singură, o Finlandă de sine însuși sau reunită la Suedia, sau o Grecie mărită ar spori puternic forțele cari conlucrează, pentru o bună conducere și pentru progres”. (1, p. 59).

Seria erorilor o continuă până și o publicație recentă, foarte scrupuloasă, cum e Marea enciclopedie Brockhaus (1928—1935). De altfel e singura enciclopedie care atinge problema compoziției rasiale în diferite țări, la capitolul populației. Despre noi găsim că „în părțile muntoase predomină rasa alpină și rasa dinarică. În Sudul țării se află un lot puternic de rasă mediterană...” (5, Vol.

16, p. 194). După această repartizie rasială, nu adaugă nimic despre celelalte elemente. În compoziția rasială a bulgarilor, enciclopedia găsește dimpotrivă, că rasele predominante sunt: rasa nordică, est-baltică (înaltă, blondă?) mediterană și dinarică (5, Vol. 3, p. 492). Propriile noastre date sunt și aici cu totul altele, ca și în cazul poporului român.

5. Conștiința etnică și pragmatismul antropologic.

Ar fi poate necesar să confruntăm realitatea cu erorile grave și interpretările menționate lipsite de echitate și de un elementar simț critic. Antropologia românească nu dispune de un material reprezentativ pentru întreaga țară, dar datele existente pot contribui să punem în lumină, de o parte netemeinicia unor afirmații subiective, de alta adevărul. Renunțăm, pentrucă această critică ne-ar cere ea singură un spațiu, de care nu dispunem. Ar fi mai indicat poate să punem lucrurile la punct într'o revistă engleză de specialitate.

De sigur, existența neamului nostru nu depinde de opinia erudiților streini. Totuși ele stânenesc. Aceste opinii sunt și mai supărătoare, când spre a le fundamenta autorii lor se folosesc de date științifice — aparent! — în realitate pseudoștiințifice. Faptului în sine i se adaugă o împrejurare politică, de care e bine să ținem seamă. În Statele Unite, oamenii de știință se bucură de un mare prestigiu. Știința, are acolo o influență covârșitoare în orientarea principiilor de guvernare. Principiile restrictive în politica imigrărilor introduse prin legile dintre anii 1881 și 1924 au fost formulate de către eugenisti și antropologi. La fel a fost cu legiferarea eugenică, cu alcoolul și cu organizarea vieții sociale a învățământului și a armatei. Proporția cetățenilor admiși la imigrare are pe lângă aspectul etic jignitor pentru popoarele vizate de restricții severe și un aspect economic resimțit direct de cetățenii și de statul respectiv. Gravitatea unor afirmații false sau ale unor critici e în raport cu obiectul lor. Actele de guvernământ bunăoară, regimul politic, conducătorii și toate instituțiile naționale pot fi criticate și chiar condamnate fără mari prejudicii pentru țară. Cu mult mai gravă este stigmatizarea definitivă a unui neam întreg. Multe lucruri ne pot rămâne indiferente. De un singur lucru nu ne putem dezinteresa: de ceea ce reprezentăm noi în ierarhia spirituală a neamurilor. Ar fi un capitol interesant și straniu acela, care ar analiza înlănțuirea cauzală a fenomenelor istorice. De ce împrejurări minuscule nu depinde uneori balanța opiniei favorabile sau

defavorabile și prin asta victoria sau înfrângerea unui întreg popor. O rezistență în minus sau o prețuire în plus și întregul curs istoric al unei țări ia un alt drum în ceasurile hotărâtoare ale destinului său. A fost așa și în trecut, dar este așa mai ales azi, când guvernele își orientează actele în acord cu opinia publică.

Cu comunitățile e ca și cu indivizii până la un punct. E un semn rău pentru acel care nu reacționează pentru apărarea justiției și a onoarei. A rămâne indiferenți față de aceste erori, ar fi un simptom defavorabil pentru conștiința personalității noastre etnice. Firește, că exagerarea în sens opus este nedemnă de noi și nu mai puțin dăunătoare. Întâmplător, n'avem motive să ne sfîim de nivelul nostru bio-etnic. El este singura realitate pe care ne bazuim: întâi ce suntem și pe urmă de unde venim. Această realitate trebuie să vorbească pentru noi. Cunoașterea și afirmarea propriei noastre personalități etnice este o necesitate și o obligație morală. Gradul în care și cunoaște ființa lui etnică, dă unui neam măsura exactă a valorii lui în proprii lui ochi. În cunoașterea de sine un popor își găsește sensul eficienței sale maxime și al siguranței sale spirituale. De aceea, chiar dacă scopul antropologiei n'ar trece dincolo de cunoașterea ființei noastre etnice și rasiale, încă ar fi destul ca locul ei să fie justificat. În realitate obiectivele ei sunt multiple. Dar oricare ar fi direcția și multiplicitatea obiectivelor ei, acestea trebuie să se mențină pe un plan normativ și util. Cunoașterea antropologică sub aspectul purei teorii este dacă nu un lux inutil, cel puțin dispensabilă în situația de acum. Reafirmăm ceea ce am spus cu alt prilej (la Soc. rom. de antropologie) încă de la începutul muncii noastre: liber este oricine să caute în antropologie exclusiv cunoașterea adevărurilor în sine, de valabilitate universală. O asemenea teoretizare pură nu influențează nici viața individuală, nici viața socială. Pentru noi, utilitatea antropologiei și a științelor subsumate ei o dă măsura în care cercetarea, experiența, teoria, gândirea și cunoștința se împletesc cu fapta, practica și acțiunea pentru a conserva și amplifica viața. Obiectul antropologiei nu este individul, ci corpul etnic. Nu ca știință pură își justifică antropologia existența și promovarea ei în stat, ci ca instrument pentru studiul vieții și în serviciul vieții. „Există ceva mai înalt și mai sacru decât toată știința lumii: viața însăși“. La fel cu Chamberlain s'au situat față de știință toți acei gânditori de azi sau din trecut, a căror viață n'a fost anihilată de erudiție. Dar ca primă slujitoare în serviciul vieții etnice, știința noastră nu poate răspunde îndatoririlor ei legată de mâini și de picioare, de după ușă. Nădărdim că acest lucru va fi în sfârșit, înțeles odată și în țara noastră.

Antropologia de azi este altceva, decât măsurări pe cranii în cripta vreunei mănăstiri. Pentru găsirea adevărului în acest domeniu nu ajunge intuiția — oricât de adâncă ar fi — în infimătatea celor patru pereți. Metoda științei noastre nu-i activitate speculativă la masa de lucru și nici creație artistică de atelier. Mijloacele de care ea are nevoie și caracterul ei metodologic obligă antropologia la dependență completă de stat, indiferent dacă această situație e o condiție favorabilă sau nu. Idealul oricărei științe este să se desvolte liberă. Să nu fie avizată la sprijinul statului, pentru ca neînțelegerea acestuia să nu comprime spontaneitatea omului de știință și să nu-i devieze sensul eficienței lui maxime. Ambianța cea mai prielnică pentru activitatea științifică îl vedem în sistemul instituțiilor filantropice particulare din țările nord-vest europene. Acestea își au modelul în numeroasele fundații din Statele Unite. Decât că, noi n'avem nici mijloacele și nici dispoziția acelor țări pentru promovarea științei. Până ce situația se va schimba — dacă ea se va schimba la noi vreodată — nu rămâne științei noastre altceva, decât să-și ducă existența ei de până acum: nominală ici, diletantă dincoace, umilă și precară dincolo. Dar peste tot scoasă afară din lege — afară din preocupările Statului român.

Zusammenfassung. I. Făcăoaru: Die Sozialanthropologie als pragmatische Wissenschaft. *In der Fortsetzung seines Hauptthemas: „Die biopolitische Aufgabe der Anthropologie in dem Staate“ weist der Verfasser auf die Ziele der jungen rumänischen Sozialanthropologie hin:*

1. *Die Bevölkerungsmigrationen innerhalb der Landesgrenzen sowie die Ein- und Auswanderung müssen auf biopolitischen Grundlagen geregelt werden.*

2. *Die Ansiedlungen sowie die Agrarreform betreffend die im In- und Ausland lebenden Volksgenossen müssen auf Grund des biologischen Wertes derselben durchgeführt werden, nachdem man vorerst die entsprechenden selektiven Methoden ausgearbeitet hat.*

3. *Die in den abendländischen Schriften verbreiteten Irrtümer hinsichtlich der rassistischen Zusammensetzung und Herkunft des rumänischen Volkes müssen auf Grund der genauen anthropologischen Angaben abgelehnt werden.*

4. *Die sozialanthropologischen Bestrebungen und der Zweck der Anthropologie überhaupt sollen pragmatistisch und humanistisch orientiert werden.*

Bibliografie.

1. Grant, M.: The Passing of the great race. London, 1925, p. XXXII + 476.
2. Keane, A. H.: Man Past and Present. Cambridge, 1920.
3. Moldovan, I.: Biopolitica, Cluj 1926.
4. Ripley, W.: The Races of Europe. A Sociological Study. London, 1900, p. XXXII + 624.
5. Der grosse Brockhaus. 21 Vol. 1928—1935.

Accidentele serice și profilaxia lor

de

Dr. NICOLAE MAIER

Introducerea seroterapiei și seroprofilaxiei ridică o problemă importantă, aceia a reacțiilor de hipersensibilitate, care pot lua naștere în urma inoculării serului străin. Ele sunt atribuite în marea lor majoritate serului de cal, cel mai des întrebuițat în terapia și profilaxia specifică a bolilor infecto-contagioase.

Fără să ținem, pentru moment, seamă de clasificarea și interpretarea clinică a accidentelor serice, amintim că în această noțiune se pot încadra toate turburările de ordin general sau local, rezultate din introducerea serului străin în circulația sau țesuturile individului supus seroterapiei. Pe cât pare de simplă încadrarea clinică a fenomenelor, pe atât este de deficiență interpretarea mecanismului intim care duce la declanșarea lor. Cei mai mulți autori cred că acest fenomen este o reacțiune de tip anafilactic. Albumina străină injectată la un individ oarecare, poate produce în organismul acestuia, un anticorp anafilactic și, ca orice produs celular, acesta este vărsat la un moment dat în circulația generală. Aici întâlnind resturi de antigen liber, printr'un proces de saturație se formează o toxină care ar fi cauza imediată a declanșării simptomelor clinice. Deci răspunsul anafilactic este rezultatul final al reacțiunii dintre antigen și anticorp. Această reacțiune se petrece în interiorul sau la nivelul celulelor și nu este altceva decât produsul unui proces de absorbție și de fixație a anticorpilor cari circulă în sânge.

Compoziția proteinică complexă a serului de cal, face ca de cele mai multe ori să asistăm la adevărate puseuri de boală a serului, despărțite prin intervale care variază dela un caz la altul. Se pot întâlni reacțiuni deosebite după felul proteinei care intră în joc la un moment dat. În mod obișnuit primele reacțiuni pot fi atribuite anticorpilor legați de euglobuline, urmând apoi acele datorite pseudoglobulinelor și, în sfârșit, reacțiunile produse de albumine. După părerea unor autori, aceste reacțiuni sunt destul de caracteristice, chiar și prin felul exantemului la care dau naștere. Astfel reacțiunile produse de euglobuline, după o incubatie de aproximativ 3 zile dau loc la un exantem urticariform; pseudoglobulinele după o incubatie de de 12 zile la un exantem morbiliform albuminice după o incubatie de 14 zile un exantem inelar. Clinic aceste manifestatiuni nu pot fi ex-

plicate altfel, decât admitând faptul că anticorpii pentru deosebitele proteine din compoziția serului de cal, nu se formează în același timp ci succesiv.

Din punct de vedere clinic accidentele serice se pot împărți în 3 categorii.

1. Accidente care survin după prima injecție de ser.
2. Accidente de reinjecție.
3. Șocul alergic sau reacțiunea serică primară.

Accidentele serice de primă injecție pot să se prezinte precoce sau tardiv, ultimele fiind acelea cunoscute sub denumirea de „boala serului obișnuită”. Ea se dezvoltă probabil, pe baza unei hipersensibilități idiopatice față de albumina străină, introdusă pe cale parenterală, fără o sensibilizare prealabilă. Intensitatea și durata procesului variază; simptomele clinice se pot combina diferit. În genere, boala serului se prezintă după o perioadă de incubație mai lungă (8—12 zile) cu o tumefiere, prurit și senzația de durere la locul injecției, febră însoțită de greață și vărsături. După o zi sau două, apare un exantem generalizat, de obicei urticariform sau morbiliform — edeme și dureri articulare uneori chiar hidartroze — ganglionii limfatici tumefiați, cei regionali fiind interesați cu predilecție — albumină în urină și uneori reacțiuni nervoase. Destul de frecvent o diminuare a leucocitelor cu o limfocitoză relativă. În câteva zile bolnavul își revine, boala terminându-se fără consecințe mai serioase.

Incidența și gravitatea boalei este variabilă: pe lângă natura serului ea depinde într-o largă măsură de cantitatea și calea de administrare. Intensitatea reacțiunii va fi cu mult mai exagerată la administrarea unui ser neconcentrat pe cale intravenoasă sau intrarachidiană, decât la serurile concentrate și purificate introduse pe cale subcutanată sau intramusculară.

Accidentele serice de reinjecție, se pot prezenta cu același tablou clinic descris mai sus, cu deosebire că ele apar după o perioadă de incubație mai scurtă (minute, ore, până la 3—4 zile) la indivizii supuși unui tratament seric anterior. De obicei foarte grave, simulând aspectul șocului anafilactic. Aceste accidente sunt cunoscute sub denumirea de șoc seric sau boala serului accelerată. Simptomele clinice interesează mai ales domeniul aparatului circulator și respirator. Tensiunea arterială scăzută, puls frecvent și filiform, paloarea tegumentelor și a mucoaselor, sincopă sau inconștiență, dispnee și cianoză, pierderea reflexelor și controlului sfincterelor. Șocul se poate termina letal în câteva minute sau ore. Formele ușoare sunt cu mult

mai frecvente: ele scapă însă observațiunei obiective fiind mascate sau atribuite simptomelor boalei fundamentale.

În contrast cu accidentele serice amintite mai sus, există încă un tip de reacțiune serică, cunoscută sub numele de șoc *alergic sau reacție serică primară*. Indivizii la care poate surveni acest șoc pare că sunt înzestrați cu un fel de sensibilitate naturală, care se manifestă nu numai față de serul de cal injectat, dar chiar față de detritusurile suprafeței cutanate a calului (scuame, praf, păr, etc.). Autorii americani înglobează aceste detritusuri sub numele generic de „*hors dander*”. Bolnavii se plâng că au accese de rinită, tuse sau dispnee ori de câte ori sunt expuși anturajului imediat al cailor. Desigur că nu toate persoanele cari sunt sensibile la aceste detritusuri reacționează puternic față de ser. Se susține de unii că acest „*hors dander*” este format din două antigene deosebite. Primul, în constituția căruia intră detritusurile cutanate (scuame, praf, păr etc.) și al doilea format dintr-o mică cantitate de antigen seric. În administrarea serului de cal trebuie să se țină seamă de felul antigenului pentru care este sensibil individul respectiv. Dacă el este sensibil la ambele antigene va fi sensibil și față de serul de cal. Inocularea serului în aceste condiții poate fi periculoasă. O hipersensibilitate față de primul antigen nu atrage după sine nici o gravitate. În general reacțiunea individului este destul de rapidă (2—3 ore după injecție). Ea se manifestă printr-o congestie a feții, erupții urticariforme, coriză, strănut și așa. În formele grave, acestor simptome se pot suprapune diferite grade de înconștiență, pierderea reflexelor, asfixie pulmonară și uneori moartea în câteva minute.

Profilaxia.

Dacă ținem seamă de frecvența mare a accidentelor serice, cât și de gravitatea simptomelor clinice, în mod implicit va trebui să luăm oarecare măsuri de precauțiune, pentru persoana supusă tratamentului seric. În faza actuală a problemei, anamneza bolnavului și reacțiunile de hipersensibilitate, permit, cu oarecare ușurință, evitarea acestor inconveniente.

În luarea datelor anamnestice se va insista cu deosebire asupra reacțiunilor și boalelor alergice (astmul, rinita polenică, eczemă, urticarii, edeme angio-neurotice, rinită vazo-motorică etc.). Vom stabili cu precizie dacă individul a fost supus unui tratament seric anterior și dacă în urma unei injecții repetate de ser a prezentat sau nu re-

acțiuni puternice. De obicei în urma acestor reacțiuni se produce o desensibilizare durabilă a organismului, iar reinjecția poate fi suportată fără accidente remarcabile. Însfârșit vom căuta să fixăm data ultimei injecții de ser, considerând un interval de 10—30 zile (de la ultima injecție) ca fiind o contraindicație pentru o nouă administrare.

Chiar dacă datele culese prin anamneză, ne dau oarecari indicii de prudență, totuși conduita decisivă pentru administrarea serului va fi precizată prin reacțiunile de depistare a hipersensibilității.

În ordinea importanței lor clinice, pe primul plan este fără îndoială oftalmo-reacțiunea. Ea se execută prin instilația în sacul conjunctival a unei picături de ser de cal, normal sau terapeutic, diluat 1/100 sau 1/10. Dacă sensibilitatea la ser nu este prea accentuată, reacțiunea pozitivă apare de obicei în câteva minute și este caracterizată printr'o congestie a vaselor conjunctivale și lacrimale. Dimpotrivă, o hipersensibilitate se va trăda printr'o reacțiune conjunctivală puternică cu congestie și edem. În asemenea împrejurări este bine să avem la îndemână o soluție de adrenalină 1/1000 care instilată în sacul conjunctival, reduce mult din intensitatea reacțiunii produse prin ser.

Tot în limitele utilizării clinice este de amintit intradermo-reacția: mult mai sensibilă decât aceea oftalmică, indicând uneori stări de susceptibilitate care practic sunt neglijabile. Proba constă în injectarea intradermică a unei cantități de 0.05 cc dintr'o diluție de 1/100 ser de cal normal sau terapeutic. La indivizii sensibili reacțiunea pozitivă apare după 5—20 pe minute, ca o placă urticariformă, cu centrul alb, eritem periferic și prurit. Pustulizarea și întinderea ei pseudo-podică este indiciul unei sensibilități de un grad periculos.

Pentru interpretarea practică a probelor de hipersensibilitate se recomandă următoarele reguli:

a) Dacă în antecedentele bolnavului nu există reacțiuni sau manifestări alergice și proba intracutană cu diluția 1/100 este negativă, se va face o nouă probă intracutană cu diluția 1/10. Dacă și ultima rămâne negativă se poate trece la administrarea serului.

b) Dacă nu există antecedente alergice și proba intracutană cu diluția 1/1000 este pozitivă se va executa o probă oftalmică cu diluția 1/100. În cazul unei reacțiuni negative, se va face o nouă probă cu o diluția de 1/10. Dacă ambele probe oftalmice rămân negative, administrarea serului va fi lipsită de pericol.

c) Dacă bolnavul manifestă reacțiuni alergice când se găsește în anturajul cailor sau prezintă o reacțiune cutanată pozitivă față de

antigenul detritusurilor amintite anterior, se va executa proba intracutană cu diluția de ser 1/100. Dacă aceasta este negativă va fi testat cu proba oftalmică 1/100 și 1/10. Dacă la ambele diluții vom găsi o reacțiune negativă, administrarea serului va fi lipsită de inconveniente.

d) Dacă bolnavul are antecedente alergice, reacțiunea cutană pozitivă și proba oftalmică negativă (atât la diluția 1/100 cât și 1/10) administrarea serului este problematică: mai bine să fie evitată dacă nu este imperios reclamată de starea bolnavului.

e) În momentul în care, atât proba cutană cât și aceia oftalmică sunt pozitive, administrarea serului este absolut contraindicată, afară de cazul când, fără întrebuințarea lui, moartea bolnavului s'ar produce cu certitudine.

În regulă generală, pentru persoanele ne alergice este bine ca să se administreze dela început întreaga doză de ser pe care o reclamă momentul. Calea cea mai potrivită fiind aceia intramusculară sau intravenoasă (în condiții critice). Persoanelor cu hipersensibilitate câștigată, însă fără proba oftalmică pozitivă, se va administra doze fracționate de ser. Cea mai mică doză cu efect terapeutic se va repeta din timp în timp fără ca distanța dintre injecții să fie mai mare de 5 zile. Un interval mai mare, ar putea să provoace sau să potențeze alergia existentă. În aceste cazuri, calea cea mai potrivită pentru administrarea serului este aceia subcutanată, în extremitățile superioare sau inferioare, pentru ca în momentul eventualelor manifestațiuni serice să fie posibilă blocarea absorției prin aplicarea unei bande de cauciuc.

Desensibilizarea celor hipersensibili, prin mici doze de ser administrate subcutan, din jumătate în jumătate de oră, înainte de seroterapie, pot avea efect favorabil în anumite cazuri, dar cu toate acestea este o metodă incomplet justificată. Desensibilizarea nu va putea fi niciodată prea completă, iar la persoanele cu o sensibilitate exagerată provoacă uneori un șoc tot atât de grav ca și seroterapia însăși.

În locul acestei metode se poate întrebuința cu succes următorul procedeu de desensibilizare.

Dacă serul terapeutic urmează să fie inoculat subcutanat sau intramuscular, administrarea lui, va fi precedată de injecția simultană a 0.05 cc ser și 0.3 adrenalină 1/1000. După o jumătate de oră se repetă injecțiunea de ser, dând succesiv 0.1 cc, 0.2, 0.5, 1 cc, 2 cc, 4 cc, pâna la epuizarea cantității totale, pe care o reclamă starea bolnavului. Dacă totuși se întrevide posibilitatea unei reacțiuni serice doza de 0.3 adrenalină poate fi repetată sau chiar mărită la 0.5—1 cc.

Pentru administrarea intravenoasă se urmează tehnica descrisă

anterior, până în momentul când ajungem la 1 cc subcutanat. După o jumătate de oră dela această doză subcutană se injectează intravenos 0.1 cc ser diluat la 1 cc ser fiziologic. După altă jumătate de oră se dă 0.2 cc ser diluat la 1 cc ser fiziologic, 0.5 cc diluat la 1 cc, 1 cc diluat la 2 cc, 4 cc, etc. până se administrează toată doza terapeutică necesară. La cel mai discret semn de reacțiune se întrerupe administrarea serului și se dă adrenalină 0.3—0.5 cc. După dispariția simptomelor se continuă injecția, dar cu o doză mai mică ca aceia din momentul întreruperii.

Pe lângă aceste mijloace de prevenire a accidentelor serice, există și altele, cu ajutorul cărora le combatem odată ce s'au declarat. Primul loc în această serie îl ocupă fără îndoială *adrenalina*, în diluție de 1/1000. Modul și împrejurările de administrare le-am văzut așa că nu mai revenim asupra lor. Totuși este de remarcat faptul, că în anumite stări de hipersensibilitate, cum ar fi aceia față de serul de cal, ori câtă adrenalină am administra, reacțiunea serică odată ivită foarte greu poate fi redusă. În asemenea împrejurări nu trebuie abandonat tratamentul cu adrenalină, deoarece individul, dacă supraviețuiește 15—20 minute șansa lui de a se reface crește.

Pentru combaterea șocului se recomandă injecții hipodermice cu morfină, cofeină, benzoat de sodiu, căldură aplicată pe corp și fricțiuni calde. Se mai poate administra sulfatul de efedrină care pe lângă o acțiune mai prelungită, menține și efectul adrenalinei. Doza este tot la 2 ore 0.04 gr. per os.

Gluconatul de calciu în soluție de 10%, administrat pe cale intravenoasă (20 cc) sau intramusculară (10 cc) are deasemenea o acțiune favorabilă. Dacă după prima injecție fenomenele nu se amendează, doza se repetă tot la 12 ore, până în momentul când se obține o ameliorarea evidentă.

Pentru calmarea arsurilor sau pruritului se întrebuințează cu succes acidul acetil salicilic, în capsule de 0.3 gr. tot la 2—4 ore. Tot aceeași acțiune o are sulfatul de efedrină asociat cu un barbiturat oarecare.

Desigur că se cunosc și alte mijloace de prevenire și combatere a accidentelor serice, afară de acele înșirate mai sus. Totuși suntem departe, de faza în care am putea interveni la momentul oportun cu destulă certitudine. S'a încercat prepararea de seruri concentrate, care să conțină în minimul de volum o cantitate mare de anticorpi, sau să se scoată din serul integral fracțiunile de proteină de care sunt

legați anticorpii, iar restul să se elimine. Toate aceste procedee sunt legate de dificultăți mari, așa că prevenirea sigură a accidentelor serice trebuie considerată ca o problemă care rămâne încă în seama viitorului.

Résumé.

L'auteur fait un exposé succinct sur la nature des accidents sériques, accidents survenus après une première injection de sérum, après les réinjections et le phénomène de l'idiosyncrasie. Ensuite il décrit quelques méthodes de prophylaxie des accidents sériques.

Actualități în Igienă.

de

Dr. M. ZOLOG.

Rezistența bacilului tific.

Rezistența bacilului tific față de diferiți agenți chimici și fizici, în condițiuni artificiale de laborator, este bine studiată și precis cunoscută. Nu putem afirma același lucru privitor la rezistența acestui bacil în mediul extern natural, deși acest fapt are o importanță deosebită din punct de vedere epidemiologic și igienic.

Beard J. P. în *Journal of the American water works Association*, vol. 30. Nr. 1. 1938, publică un foarte interesant articol asupra acestei probleme. El încearcă să stabilească durata vieții, adică rezistența bacilului tific, în diverse condițiuni naturale, ajungând la următoarele concluziuni:

1. În apa de mare, atât în cea filtrată, cât și în cea impurificată, în primele 2 zile se distrug 85—97 % a bacililor tifici; un mic număr trăiește însă uneori până la 32 de zile. În apa pură, filtrată, de obicei rezistă timp mai îndelungat decât în apa impură.

Bacilul Coli, în același condițiuni, rezistă timp mai îndelungat. Determinarea titrului coli pentru aprecierea potabilității apei este deci o metodă foarte justă și indicată.

2. Din solul impurificat cu materii fecale s'a putut izola b. febrei tifoide după 10—24—41 și chiar după 84 zile, timpul variind după natura și pH solului, după anotimp umed sau uscat, temperatura aerului, etc. În sol umed și la temperatură mai joasă, rezistența e mai mare. Pericolul materiilor fecale depuse pe sol este deci excepțional de mare.

3. In apele reziduale din canal se găsesc aproape constant bacili tifici, fluviile în cari se revarsă aceste ape în stare neepurată sunt prin urmare constant infectate.

In urma procesului de autopurificare a fluviilor în primele 5 zile se distrug 98 % a bacililor, restul mai târziu. In 5 zile însă apa fluviului face 250—500 km., ducând pericolul infecțiunei la distanțe foarte mari.

4. In apele reziduale, supuse procesului de epurație, supraviețuirea bacililor tifici depinde de felul metodei de epurație și pH apei.

a) In bazine septice 98% a bacililor tifici se distrug în primele 4 zile, un număr mic al bacililor persistă însă timp de 27 zile.

b) In nămolul aerat timp de 8 ore se distrug 99 % a bacililor. Nămolul aerat, în prealabil însă sterilizat, nu are nici un efect distrugător, dovedindu-se prin aceasta că distrugerea bacililor se datorește unor factori biologici și nu chimici.

5. In ghiață, mai cu seamă dacă sunt înglobate și suspensiuni de natură organică, baciliile febrei tifoide pot trăi până la 5 luni, apa rezultată din topirea gheței pulând transmite infecțiunea.

Lapte vitaminizat.

Descoperirea că rachitismul este cauzat de lipsa vitaminei D din alimentele consumate, a deschis posibilități noi pentru prevenirea acestei boli. Având în vedere faptul că în regiuni temperate, numai prin acțiunea razelor solare, dezvoltarea rachitismului nu se poate împiedeca, s'au recomandat diferite alte metode, ca de ex. administrarea de untură de pește, de viosterol, iradierea unor alimente, hrănirea vacilor cu drojdie iradiată, ca laptele lor să conțină mai multă vitamină D, adăugarea vitaminei D la diferite alimente și utilizarea pe o scară mai întinsă a lămpilor ultraviolete.

Mc. Collum, profesorul de biochimie din Baltimore (U. S. A.), crede că metoda cea mai bună, cea mai simplă, sigură și eficientă în acelaș timp, este D vitaminizarea laptelui.

Deodată cu această problemă se pune însă și una alta. Nu cumva prin laptele astfel vitaminizat se produce o stare de hipervitaminoză? Răspunsul este liniștitor: doza toxică este de aproximativ 1000 ori mai mare decât doza profilactică și terapeutică.

Vitaminizarea se poate face fie prin iradierea laptelui, fie prin hrănirea vacilor cu drojdie iradiată, fie în fine prin adăugarea vitaminei D laptelui (untură de pește concentrată, viosterol).

Pentru scopuri profilactice este suficient dacă laptele conține

400 unități internaționale de vitamină D pe 1000 cc., aproximativ 1/3 a dozei terapeutice.

Laptele D vitaminizat, pe lângă că previne rachitismul, mai are efect bun în diversele forme ale tuberculozei, în tratamentul fracturilor, în profilaxia cariilor dentare, tratamentul afitismului, etc., dar mai cu seamă este important în perioada gravidității și a lactației.

De un plus de vitamină D au nevoie atât copiii cât și adulții, cari se găsesc în una din stările de mai sus, pe lângă vitamina D pe care o ingerează din ouă, singurul aliment obișnuit care conține o cantitate mai mare din această vitamină. Pentru a fi siguri însă de efectul laptelui D vitaminizat, e nevoie ca atunci când un astfel de lapte se pune în comerț, să se controleze la anumite intervale, pentru a constata dacă conține vitamina în cantitate suficientă.

Dacă vitaminizarea se face cu untură de pește concentrată, pe lângă vitamina D laptele câștigă și o cantitate apreciabilă de vitamină A. Vitaminizarea cu viosterol sau prin iradiere mărește numai cantitatea vitaminei D.

Deodată cu adăugarea vitaminei D s'a pus întrebarea dacă nu ar fi necesar să se adauge laptelui și vitamina C și B₁, cari se găsesc și sub formă sintetică.

C vitaminizarea laptelui în scop comercial însă nu pare necesară, deși cele aproximativ 20 mgr. acid ascorbic, cari se găsesc pe 1000 cc. lapte proaspăt muls, se distrug în mare parte chiar fără fierberea sau pasteurizarea laptelui, fiindcă vitamina C este accesibilă și pe altă cale (lămâi, fructe, etc.)

Adăugarea vitaminei B₁ deși pare mai indicată, decât a vitaminei C, nu se face încă pe o scară mai mare, din motivul că experiențele nu sunt încă destul de concludente.

Adăugarea vitaminei A este deasemenea indicată, nou născutul aproape nu are de loc rezervă din această vitamină. Vitaminizarea cu untură de pește concentrată rezolvă favorabil atât problema vitaminei D cât și a vitaminei A.

Dela laptele vitaminizat este numai un pas la laptele „umanizat” și vitaminizat, adică modificarea compoziției laptelui de vacă în așa fel, din componentele proprii, ca să fie identică cu cea a laptelui de mamă, în plus vitaminizarea lui. Incercările făcute în această direcție dau rezultate mulțumitoare. Nu credem însă că ar fi bine, ca laptele „umanizat” să suprimă laptele de mamă ci numai să-l substituie în anumite cazuri indicate de medici și să fie consumat de copiii mai mari sau bolnavi.

Surmenajul școlarilor.

Al 24-lea Congres de Igienă, ținut la Paris, în Institutul Pasteur, în 25—30 Octombrie 1937, sub prezidenția Dlui Dr. E. Lesné, membru al Academiei de Medicină, Președintele Societății de Medicină Publică, între altele a discutat și problema surmenajului școlar. După ample discuțiuni s'a aprobat următoarea rezoluție, prezentată de Dr. Clément Launay.

1. La școlile primare:

Orele de lucru trebuie să fie puțin mai reduse, iar în orariul normal să se introducă în fiecare zi o jumătate de oră educație fizică, executată, dacă numai e posibil, în aer liber și în costum adecvat, iar pe săptămână o jumătate de zi (joi de ex.) să fie consacrată sporturilor supravegheate.

În orele de educație fizică să se insiste, în mod deosebit, asupra exercițiilor de respirație normală.

Vârsta începerii școlarității obligatorii să fie supusă unui corectiv medical, după aptitudinile intelectuale și fizice ale elevului.

Nici o lecție să nu dureze mai mult de 1 oră.

2. La școlile secundare.

Reducerea apreciabilă a orelor de lucru, introducerea în orariul normal, în fiecare zi, o jumătate de oră educație fizică, executată, dacă numai e posibil, în aer liber și costum adecvat, iar pe săptămână o jumătate zi (joi de ex.), să fie consacrată exercițiilor de respirație, sporturilor și jocurilor supravegheate.

Reducerea programului de instrucție, iar programul de zi redus să se întocmească în colaborare cu medicul școlar, ținând cont de posibilitățile de muncă a elevilor, conform vârstei.

Munca totală pe zi (la școală și la domiciliu), să nu treacă de 3—4 ore pentru copii până la 8—10 ani, crescând treptat până la 6 ore pentru ce de 14—15 ani.

Durata unei lecții să nu treacă de 1 oră, să nu se țină nici odată mai mult de trei lecții una după cealaltă și numai cu o pauză pentru recreație între ele de cel puțin 10 minute. Maximul lecțiilor pe zi să fie de 5.

Ca metode de instrucție se preconizează metodele concrete, cu eliminarea definitivă a cursurilor dictate.

Cum ar putea crește poporul român? ¹

de

Conferențiar Dr. CONST. STANCA

Programul de refacere biologică al țării trebuie să aibă de scop: comprimarea mortalității și promovarea calității generațiilor viitoare.

Astfel întreaga ocrotire a copilăriei de toate vârstele și de toate categoriile să revină unei instituții naționale, cu drept de control și asupra celor particulare cari se ocupă cu ocrotirea materno-infanțilă. În consecință, atât instituțiile actuale, cât și posibilitățile de pregătire a medicilor, surorilor de ocrotire și a moașelor vor fi mărite considerabil. Case de ocrotire, unde să fie examinate gravidele și unde vor fi controlați periodic toți copiii născuși-vii și cei de vârstă până la 2 ani, se vor crea în fiecare comună. În fiecare oraș și municipiu, va funcționa, câte un oficiu de ocrotire. Numărul medicilor rurali trebuie mărit, la fel al surorilor de ocrotire și al moașelor. Medicii sanitari vor avea o pregătire în studiul obstetricii, cât mai amănunțită.

Igiena școlară, trebuie condusă de către Ministerul Educației Naționale, în strânsă colaborare cu al sănătății. Ministerul Educației va căuta toate posibilitățile de a crea școli în aer liber. Cultura fizică, dezvoltată pe baze de programe bine studiate și adaptate fiecărei etăți, trebuie să aducă contribuții mari în urcarea rezistenței și vitalității populației.

Asociațiile feminine, pe lângă activitatea lor națională și socială, trebuie să facă anchete la sate, să pătrundă deci intim în sânul familiei țărănești. În sarcina lor cade și educația viitoarelor mame. Prin ele femeia română trebuie ridicată la rangul de principala bogăție națională. Ar trebui, ca la o vârstă mai înaintată să i se dea chiar o alocație alimentară.

Ziua mamei să fie serbată într'un cadru solemn de întreaga națiune.

Pentru a contribui la urcarea numerică a născușilor-vii și a le asigura o calitate superioară, e timpul să se fixeze un impozit pe necăsătoriți, iar din sumele adunate să se premieze părinții cari au peste 6 copii și să se urce ajutorul familiar, pe cari îl primesc funcționarii, la sume demne și echivalente cu contribuția lor la creșterea cantitativă a națiunii. Pentru ocuparea de servicii publice sau parti-

¹ Succint rezumat asupra conferinței ținută la 8 Maiu a. c. în sala „Albina” din Cluj, sub patronajul Acțiunii Patriotice.

culare, ordinea de preferință, când alte condiții sunt egale, să fie următoarea: căsătoriții cu copii, căsătoriții fără copii și în urmă necăsătoriții.

Avorturile medicale reglementate prin Noul cod penal trebuie să se restrângă și mai mult. Dreptul medicilor de a întrerupe sarcina să fie și mai bine îngăduit. Intre indicațiile avortului să se ia în considerare și factorii eugenici, eliminând factorii ereditari cum sunt: cretinismul, idiotismul, psihoza, debilitatea mintală, etc. Astfel e timpul ca și la noi să se introducă certificatul prenupțial de sănătate.

Afară de acestea, avem datoria să ne mai ocupăm și de reomânizarea tuturor locuitorilor cari din cauza vitregiei timpurilor și a dominațiunii trecute și-au înstrăinat limba, cultura și portul. Statul se va ocupa și de colonizarea românilor, cari peste granițele țării sunt supuși desnaționalizării. Favorizarea așezării lor în țară este o datorie etnică.

În fine pentru a îndruma națiunea pe calea prosperității biologice, ar trebui, ca printr'o lege să se introducă fișa individuală pentru întreaga populație a României, iar refacerea și fortificarea biologică a națiunii să se facă prin aplicarea principiilor de biopolitică preconizate de Dl Prof. Moldovan.

Pentru a îndeplini aceste deziderate, trebuie să lăsăm orice velleitate personală la o parte și să așezăm marile interese ale neamului pe planul întâi al muncii noastre.

Privire asupra congresului internațional de antropologie și etnologie din Copenhaga 1938.

de
I. FĂCĂOARU.

Câteva înseilări despre congresul internațional de antropologie și etnologie din August 1938 finut la Copenhaga ar putea interesa. Și ne preocupă nu atât o înșirare a comunicărilor cât atmosfera ideologică a congresului. Am folosit materialul pus la îndemână de către Profesorul Vuia — pentru care îi mulțumesc — și darea de seamă a Drului H. Schade apărută în „*Deutsche Ärzteblatt*, 1938, Nr. 10, p. 134, sub titlul: „Der internationale Kongress für Anthropologie und Ethnologie in Kopenhagen 1938“.

Au fost 700 participanți din 38 de țări, cu excepția Rusiei. Menționăm din cele 9 sau 10 discipline reprezentate numai antropologia, ereditatea și eugenia. Comunicări în domeniul eredității au făcut: Claussen despre ereditatea constituției astenice; Gottschaldt, Berlin, despre ereditatea însușirilor intelectuale pe baza unor cercetări asupra gemenilor. Horst Geyer a prezentat un studiu despre ereditatea morfologiei circumvoluțiunilor cerebrale pe baza metodei gemenilor. Comunicări în domeniul antropologiei au făcut; Eugen Fischer, Berlin, a prezentat o interesantă punere la punct a problemei: Rasa și ereditatea însușirilor intelectuale. Două fenomene sunt azi pe deplin dovedite: 1. însușirile intelectuale sunt ereditare; 2. însușirile intelectuale sunt rasial deosebite. Robert Stiegler a stabilit că indienii, mongolii și negrii africani au o presiune arterială medie mai mică decât albi. Presiunea arterială a negrilor nord-americieni este în medie superioară fraților lor africani. Schade, Frankfurt a. M., a comunicat despre raporturile între forma corpului și boală; Harrasser, München, despre raportul între schizofrenie și rasă. În domeniul grupelor sanghine au comunicat: Profesorul Popof, Sofia, pe un material bogat, despre grupele sanghine și rasă. De un mare interes a fost prezentarea unui studiu privitor la compoziția rasială a poporului bulgar. Conaill, Sheffield, pe un material restrâns s'a ocupat de raportul între grupele sanghine și pigmentație. Mollison, München, a vorbit despre raportul între structura moleculei de albumină și evoluția filogenetică. Molecula de albumină devine cu atât mai mare și mai complicată la primate, cu cât specia este pe o treaptă mai superioară în sistem.

Interesantă și semnificativă pare a fi fost divergența de păreri între partizanii raseologiei și adversarii ei. Mai întâi a intervenit discuția asupra comunicării lui Weidenreich, emigrant, azi profesor în Peiping. El a apărat concepția, azi aproape peste tot respinsă, că Pitecantropus nu-i unitar și că Sinantropus este strămoșul unor grupe recente de mongoli. Valšik, Praga, a căutat să arate că unele caractere rasiale sunt prea variabile, pentru a putea fi luate drept criterii pentru diagnoza rasială. În sprijinul tezei sale a folosit mai ales rezultatele diferiților cercetători evrei, ale lui Boas între alții, rezultate cari n'au fost niciodată confirmate. Teza lui Valšik a fost ușor respinsă. Tocmai evreii — i s'a obiectat — dovedesc, că deși ei nu aparțin unei rase unitare și-au păstrat neschimbate însușirile lor rasiale corporale și sufletești, dealungul istoriei lor milenare și în toate țările". Rolul ambianței în modificarea acestor caractere rasiale este cu totul

subordonat, cum au dovedit cercetările exacte pe gemeni ale lui v. Verschuier. Lăsăm deoparte unele încercări tendențioase.

Nordenstreng a arătat că umanitatea a constituit o comunitate matrimonială din cele mai străvechi timpuri, că avem a face cu o serie de forme transitorii între diferitele caractere și că nu există rase superioare și rase inferioare. Ideea rasei ar fi o construcție ipotetică de lucru. Fischer, Berlin, a respins teza și a reamintit că încă din 1908 a dovedit prin cercetări antropologice asupra bastarzilor din Rehobot ereditatea însușirilor normale, cari se conformează legilor mendeliene. Cu privire la stabilirea deosebirilor ereditare între rase nu mai e vorba de bănuiele, ci de rezultate demonstrate demult, cu exactitatea proprie științelor naturale.

Impotriva tezei lui Nordenstreng a venit și comunicarea Ritei Hauschild, Berlin, care a prezentat un material fotografic prețios privitor la încrucișările rari dintre negri și chinezi, din insula Trinidad. Studiul autoarei s'a extins asupra formei capului, a formei părului, a cutei mongole și a proporțiilor corporale. Aprobarea congresului a găsit și comunicarea lui Škerlj, Ljubliana, care s'a ocupat cu delimitarea noțiunii de rasă din punct de vedere antropologic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Participarea României. Țara noastră n'a fost reprezentată la congres de nimeni pentru antropologie. Cititorii își amintesc de locul ocupat de comunicările românilor la congresul internațional din București, din anul trecut. În schimb, au fost bine reprezentate la Copenhaga Bulgaria, Jugoslavia, Ungaria și Grecia. Ne considerăm îndreptățiți să facem gesturi de mare putere, dar nu facem macăr atât, cât înțeleg să facă țările mici, mult mai sărace ca noi. Din țara noastră se anunțase la Copenhaga, printre alte comunicări și aceasta: „Caracterele rasiale ale românilor din Transilvania”. Nu s'au găsit 5000 până la 10.000 lei pentru preîntâmpinarea cheltuielilor de deplasare. Comunicările au rămas neprezentate. Neajunsul nu este pentru cercetători. Oricum, ei sunt cei din urmă, cari să regrete. Cel puțin este cazul cu anumite discipline și cu anumite subiecte. (Articolul nostru din nr. de față este din acest punct de vedere o coincidență întâmplătoare).

Etnografia a avut mai mult noroc, datorită sacrificiilor Profesorului Romul Vuia, Cluj. D. Sa împreună cu D. ra Netoliczka, fostă elevă și colaboratoare, au reprezentat etnografia românească cu câteva comunicări interesante de specialitate, bine alese.

Dacă trebuie să renunțăm a ne ocupa de partea etnografică, în schimb relevăm stăruința cu care Profesorul V. I. a repetat și în acest congres propunerea din Congresul de la Londra pentru introducerea etnografiei și a antropologiei în învățământul secundar. Congresul și-a însușit această propunere împreună cu alte două, cu studiul cărora s'au însărcinat comisii speciale. 1. Să se facă rezervațiuni antropologice pentru: wedda, papuași, australieni, pigmei, boșimani, hotenotoși și eschimoși. 2. Să se organizeze pentru viitorul congres o secție privitoare la muzeologie, institute de cercetări, bibliografie, etc.

Nădăjduim că în viitor se va înțelege ceea ce nu s'a înțeles în trecut. Ne gândim nu la prestigiul antropologiei românești, ci la anumite necesități prea elementare spre a mai fi reliefate. Avem destule instituții cărora le incumbă această grijă: cele patru universități, dintre cari una are o catedră, la care este alăturată antropologia. Vin apoi: Societatea română de antropologie, Academia de știință, Academia de medicină și mai ales Academia română și Ministerul Educațiunii Naționale.

BCU Cluj Cronica demografică. Cluj

Declarația Marei Consilii Fasciste. La Difesa della Razza, Oct. 1938. Fascismul urmărindu-și politica pozitivă, începută acum 16 ani a declarat de urgente problemele rasiale și necesitatea unei conștiințe rasiale. Pentru a împiedeca compromiterea gravă cantitativă și calitativă a rasei italiene, cu urmări politice și culturale incalculabile, datorită încrucișărilor mixte, Marele Consiliu a stabilit:

- a) Interzicerea italienilor de ambe sexe de a se căsători cu rase neariene.
- b) Interzicerea funcționarilor de stat sau dela case autonome, civili și militari, de a se căsători cu femei streine de orice rasă ar fi ele, fără aprobarea prealabilă a Ministerului de Interne.

Marele Consiliu a mai stabilit apartenența la rasa evree, în felul următor:

- a) Sunt evrei toți cari se nasc din părinți evrei.
- b) Aparțin la rasa evreiască, cei născuți din tată evreu și mamă de neam strein.
- c) Cei cari sunt născuți dintr'o căsătorie mixtă, dar de religie evreiască.
- d) Nu e considerat evreu, cel care e născut dintr'o căsătorie mixtă și care are altă religie la 1 Oct. a. c., decât cea izraelită.

Dela aceste norme s'au fixat și câteva excepții, față de evreii cari au dat dovezi incontestabile de patrioți și eroism.

Evreii din categoriile de mai sus amintite, nu pot face parte din Partidul Național Fascist, nu pot fi conducătorii vreunei acțiuni care are mai multe de o sută persoane, nu pot avea mai multe decât 50 de hectare de pământ și nu pot presta serviciul militar în timp de pace sau războiu.

Consiliul într'alte hotărâri mai ia act cu satisfacție că Ministerul Educației Naționale a creat catedre pentru studiul raselor, la principalele Universități din Regat.

Coefficienții biometrici ai lui Pende studiați, la sportivi, de Ricci. Autorul după ce analizează mai mulți indici, relativ la determinarea constituției ajunge la concluzia, că metoda lui Viola e superioară. Mai departe își propune să elucideze între-barea dacă indicii lui Pende pot să li completeze în lucrări de serii mari pe cei ai lui Viola. Acești indici sunt: statura împărțită cu circumferința toracică și statura divizată cu greutatea. Prima ar putea caracteriza teoretic habitus-ul morfologic, iar a doua ar putea coincide teoretic cu complexul pe care Viola îl determină prin greutatea și valoarea somatică a sumei gradelor centesimale a trunchiului și lungimea glo-bală a membrilor împărțită cu doi.

L. Ricci pe baza datelor obținute în urma cercetărilor pe cari le-a făcut trage concluzia, că înce privește aprecierea masei corporale între metoda lui Pende și a lui Viola există o concordanță considerabilă, de 77.7%. Din contra în raport cu habitus-ul morfologic, deosebirea e foarte accentuată. Astfel printre 53 de normotipi după Viola, prin raportul statură-circumferință sunt 6 longitipi, 11 normotipi, și 36 brachitipi sau printre 569 de longitipi după Viola, sunt 52 normotipi, 100 longitipi 117 brachitipi, după metoda a doua.

Procentul sănătății rele în comunitățile din mediul rural și urban. H. F. Dorn, Congrès International de la Population. 1937, pag. 199. În această comunicare autorul expune, pe baza cifrelor statistice relativ la Statele Unite, diferența dintre morbiditatea rurală și cea urbană. Ajunge la concluzia, că în mediul urban, deși mortalitatea generală și infantilă e mai redusă și speranța de a trăi mai mare, decât în cel rural, totuși procentul sănătății rele e mai mare în orașe decât în sate. Această diferență o atribuie avantajelor sanitare din mediul rural și nu facilităților medicale.

Dr. P. Râmneanțu.

Reviste straine în schimb cu Buletinul Eugenic și Biopolitic.

1. *American Journal of Physical Anthropology*: The Wistar Institute of Anatomy and Biology. Philadelphia, Pa. Woodland Avenue. Dir. Aleš Hrdlička.
2. *Annals of Eugenics*: Galton Laboratory, Dir. R. A. Fisher. London University, W. C. 1.
3. *Anthropological Papers*: The Library of The American Museum of Natural History New-York City, 77th, Street and Central Park West (U. S. A.)
4. *Birth Control Revue*: The American Birth Control League, Inc. 501. Madison Avenue, New-York, N. Y.
5. *Charity Organisation Quarterly*: The Charity Organisation Society, Denison House, London S. W. 1, 296. Vauxhall Bridge Road.
6. *Educational Research Bulletin*: The Ohio State University, Bureau of Educational Research. Columbus. Ohio. U. S. A.
7. *Eugenical News*: Cold Spring Harbor, Long Island. N. Y. U. S. A.
8. *Journal of Juvenile Research*: The California Bureau of Juvenile Research. Claremont, California. Dir. Norman Fenton.
9. *Man*: The Royal anthropological Institute, London W. C. 1. 52, Upper Bedford Place.
10. *Mental Hygiene*: Mr. H. Edmund Bullis, Executive Officer, The National Committee for Mental Hygiene, 50. West, 50 th, Street New-York City.
11. *Mental Welfare*: London, S. W. 1. 24, Buckingham Palace Road.
12. *Population*: International Population Union London School of Economics. London, W. C. 2. Houghton Street. Dir. H. W. Methorst.

13. *Population Index*: Office of Population Research, Library of Congress, Study 52. Washington D. C.
14. *Post-Graduate Medical Journal*. London, W. 1, 1 Wimpole Street.
15. *The British Journal of Psychology*: The Hon. Librarian, British Psychological Society London, W. C. 1. 55. Russell Square. Dir. F. C. Bortlett.
16. *The Family*: The Family Welfare Association of America. New-York N. Y. 130. East 22. D. Street.
17. *The Milbank Memorial Fund Quarterly*: Milbank Memorial Fund, 44. Wall Street, New-York.
18. *The Shield*: The Chairman of the Association for Moral and Social Hygiene. 2 & 4 Great Smith Street. S. W. 1. London. Dir. A. Neilans and E. M. Turner.
19. *Training School Bulletin*: Extension Department, Vineland, New-Jersey U. S. A.
20. *Archives suisses d'Anthropologie générale*: Genève, 11 rue de l'Hôtel de Ville.
21. *Biotypologie*: M. Laugier, 1. rue Hautefeuille, Paris, 6e.
22. *Revue Anthropologique*: Institut International d'Anthropologie, Paris (VI. e.) 15 Rue de L'école de Médecine. Dir. Dr. A. Briand.
23. *Deutsches Ärzteblatt*: Schriftleitung des deutschen Aerzteblattes, Berlin, S. W. 19, Lindenstr. 44.
24. *Der Erbarzt*: Berlin S. W. 19, Lindenstr. 44.
25. *Zeitschrift für Rassenkunde**: Dir. Prof. Dr. Egon Freiherr von Eickstedt, Anthrop. Institut, Breslau, 16, Tiergartenstr. 74.
26. *Zeitschrift für Rassenphysiologie*: Prof. Dr. O. Reche. Institut für Rassen und Völkerkunde an der Universität Leipzig.
27. *Genus*: Comitato Italiano per lo Studio dei problemi della popolazione „Genus“, Roma, 10 Via delle Terme di Diocleziano.
28. *La Difesa della Razza*, Dir. Telesio Interlandi, Roma, Largo Cavalleggeri, 6.
29. *Rivista di Antropologia*: Istituto di Antropologia, Roma Via del Collegio Romano 26.
30. *S. A. S.*: Bollettino del S. A. S. Bologna, Via Selmi 1. Dir. F. Frassetto.
31. *Difesa Sociale*: Roma Corso Vittorio Emanuele, N. 24. Dir. S. Cramarossa.
32. *Arquivos Rio Grandenses de Medicina*: Société de Médecine Porto Alegre. Rua Generale Camara 261, Bresil. Amerique de Sud.
33. *A néprajzi muzeum értesítője Budapest*. (Igazgató: Prof. Dr. Bartucz Lajos).
34. *Ethnographia. Népelet*. Budapest. (Györfly István).
35. *Magyar Statisztikai Szemle*: M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Könyvtár Osztály, Keleti Károly utc. 5-7. Budapest.
36. *Journal de la Société Hongroise de Statistique*: Magyar Statisztikai Társaság, Budapest, Budai László-utca 1.
37. *Evgenika*: Priv. Doc. Dr. Božo Škerlj, Drž. šolska poliklinika, Ljubljana Jugoslavia.

* Cu reducere de 50% din abonament.

Conținutul vol. IX. 1938.

	<u>Pag.</u>
Ardelean I. : Rezultatul anchetei pentru depistarea cazurilor de sifilis în comuna Măguri din Munții Apuseni	229
" " : Seroterapia pneumoniei lobare	295
Comșia O. : Destinul în perspectiva istoriei și a biologiei .	3
" " : Biologie și Istorie	164
" " : Biologia în interpretarea istoriei	257
Făcăoaru I. : Contribuție la studiul compoziției rasiale a stu- denților minoritari din România	21
" " : Antropologia ca știință și ca obiect de in- vățământ	149
" " : Antropologia în țările de cultură	207
" " : Amestecul rasial și etnic în România	276
" " : Social antropologia ca știință pragmatistă	352
" " : Privire asupra congresului internațional de antro- pologie și etnologie din Copenhaga 1938	377
" " : Cronică eugenică 56, 123, 191, 256,	319
Goșteanu I. : Organizarea cercului cultural al Astei	239
Luștea V. : Considerațiuni asupra etiologiei streptococice a scarlatinei	107
" " : Notifișă asupra legii pentru profilaxia și combaterea venerilor în Argentina din 17—30 Decembrie 1936	187
" " : Contribuția bolilor infecto-contagioase, turburărilor de metabolism și intoxicațiilor la producerea turburărilor mintale	233
Maier N. : Bacteriofagul	181
" " : Accidentele serice și profilaxia lor	366
Moldovan I. : Spre o facultate de etnologie și biopolitică	67
" " : Problema Munților Apuseni	193 →
" " : Actualități sanitare	315
" " : Documente din trecut	321
Morariu E. : Reumatismul ca problemă socială	43
Munteanu L. : Situația scarlatinei în urma vaccinațiilor făcute simultan contra scarlatinei și difteriei în Timiș- șoara în decursul anilor 1935, 1936 și 1937	34
Papilian V. și Velluda C.C. : Contribuțiuni antropologice asupra nasului, ure- chei, deschiderii bucale și palpebrale la Moși	89

Preda V. :	Legătura dintre embriologie, ereditate și antropologie în cadrul problemei evoluției etnice	4
Prodan L. :	Ordonanța profesională a medicilor germani	2
„ „ :	Organizația sanitară a statului Alabama	8
Râmneanțu P. :	Maternități mici rurale sau secții obstetricale pe lângă spitalele județene	1
„ „ :	Problema fertilității diferențiate	3
„ „ :	Starea actuală și tendința mișcării eugenice	8
„ „ :	Sinuciderile, omuciderile și accidentele în România	12
„ „ :	Considerațiuni asupra proprietăților sangvine M, N și MN	21
„ „ :	Capitalul om din Munții Apuseni. (Ambianța)	26
„ „ :	Prioritatea acordată capitalului om și coordonarea activității în serviciile de stat mai importante din Italia	28
„ „ :	Organizarea sănătății publice și politica demografică în Italia	29
„ „ :	Capitalul om din Munții Apuseni. (Alimentația, standardul de viață, capitalul om sub aspect dinamic)	34
„ „ :	Cronica demografică	62, 125, 38
Stanca C. :	Cum ar putea crește poporul român?	37
Zolog M. :	Soră de ocrotire sau moașă	7
„ „ :	Organizarea serviciului de Igienă școlară	20
„ „ :	Actualități în Igienă	31
„ „ :	Actualități în Igienă	37
B. I. :	Conferința președinților de secțiuni și de despărțăminte ai Astei	11
„ „ :	Insemnări	12
„ „ :	Adunarea generală dela Abrud	24
I. :	Acțiunea Italiei pentru apărarea rasei	25
P. L. :	Diverse	6

